

საქართველოს
დაავადების სახელმწიფო
ზედამხედველობის სამსახური

2020 წელს გაწეული საქმიანობის ანგარიში

ძვირფასო მკითხველებო,

საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური წარმოგიდგენთ 2020 წელს გაწეული საქმიანობის ანგარიშს.

მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის მსგავსად, 2020 წელი საქართველოს ეკონომიკისთვისაც გამოწვევებით იყო დატვირთული. ადგილობრივმა სადაზღვევო კომპანიებმა შეძლეს თავიანთი პორტფელის შენარჩუნება საქმიანობის უმეტეს მიმართულებაში, თუმცა ზოგიერთ მიმართულებას სირთულეები მაინც შეეხო. კერძოდ, მოგზაურობასთან და ტურიზმთან დაკავშირებული სადაზღვევო საქმიანობა შემცირდა 50%-ზე მეტით, საქართველოს ტერიტორიაზე მოძრავი, უცხო ქვეყანაში რეგისტრირებული ავტომობილების დაზღვევა - 45%-ით, ასევე, დაზღვევის სხვა სახეობებშიც დაფიქსირდა კლება. Covid-19-ის თანმდევი შეზღუდვებიდან გამომდინარე, ზოგიერთი ბიზნესის მფლობელმა და კერძო პირმა თხოვნით მიმართა სადაზღვევო კომპანიებს, რეგულარული საქმიანობის განახლებამდე შეეწყვიტათ ან შეეჩერებინათ სადაზღვევო პოლისები. ჩვენმა ერთობლივმა კონსულტაციებმა ხელი შეუწყო სადაზღვევო კომპანიებს ზოგიერთი სირთულის დაძლევაში.

2020 წლის გამოწვევების გათვალისწინებით, სადაზღვევო ბაზარმა მაინც პოზიტიური შე-

დეგი აჩვენა. მოზიდული სადაზღვევო პრემია გაიზარდა დაახლოებით 7%-ით, ხოლო ჯამური სადაზღვევომოგება - დაახლოებით 10%-ით. 2020 წლის მარტში სადაზღვევო კომპანიებისათვის გამოვეცით რეკომენდაცია მომსახურების დისტანციურად გაწევაზე და ამ მიზნით, შესაბამისი ინფრასტრუქტურის გაძლიერებაზე, რათა მოთხოვნასთან თანხვედრაში ყოფილიყო მომსახურების მიწოდება და ამ პროცესში მუდმივი კომუნიკაცია გვქონდა სადაზღვევო კომპანიებთან. საერთო ჯამში, შეიძლება ითქვას, რომ პანდემიამ დააჩქარა ციფრული ტრანსფორმაცია სადაზღვევო სექტორში.

2020 წლის განმავლობაში მსოფლიო მასშტაბით დაწესებული გადაადგილების შეზღუდვის მიუხედავად, სამსახური კვლავ აქტიურად იყო ჩაბმული საერთაშორისო/დონორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობაში და მონაწილეობდა კონფერენციებსა და სხვადასხვა სახის ღონისძიებაში, თუმცა უკვე დისტანციურ რეჟიმში. აღნიშნულმა მოგვცა შესაძლებლობა, გავცნობოდით სხვა ქვეყნების გამოცდილებას, ახალ ხედვებს და მიდგომებს, პანდემიიდან გამომდინარე არსებულ სადაზღვევო რეალობას, გამოწვევებს და მათი მართვის მექანიზმებს. ასევე, თანამშრომლობა გაგრძელდა სამსახურსა და „მედია სააგენტო XPRIMM“-ს (Promoting the Reinsurance & Insurance Market by Media) შორის. კერძოდ, სამსახურისა და საქართველოს სადაზღვევო ბაზრის

მხარდაჭერით, დისტანციურ რეჟიმში ჩატარდა საერთაშორისო სადაზღვევო კონფერენცია, რომელშიც მონაწილეობდნენ საერთაშორისო ექსპერტები. კონფერენციის მთავარი თემა იყო ჯანმრთელობის დაზღვევის სფეროში პანდემიის პერიოდში არსებული მდგომარეობა და მიმდინარე გამოწვევები ევროპისა და საქართველოს სადაზღვევო ინდუსტრიაში, ასევე, სადაზღვევო სისტემის დიგიტალიზაციის აქტუალობა და მისი მნიშვნელობა.

2020 წელს კვლავ გაგრძელდა ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტი (TWINNING), რომელიც წინა წელს დაიწყო და რომლის მიზანაც ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შეთანხმების შესაბამისად, დაზღვევის სფეროს ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოებაა (გადახდისუნარიანობა 2-ის სტანდარტისთვის სამართლებრივი ჩარჩოს მომზადება). პან-

დემიით გამოწვეული მოგზაურობის შეზღუდვებიდან გამომდინარე, პროექტის აქტივობები გაგრძელდა დისტანციურ რეჟიმში. პროექტი ხორციელდება ესპანეთის სამეფოს საზედამხედველო უწყების ექსპერტთა აქტიური მონაწილეობით. ექსპერტების მიერ მოხდა საქართველოში არსებული საკანონმდებლო ჩარჩოს ანალიზი. ვინაიდან ევროკავშირის სისტემა სრულიად განსხვავებულ მიდგომებს გულისხმობს, გამოიკვეთა დაზღვევის სფეროს მარეგულირებელი ახალი კანონმდებლობის შექმნის აუცილებლობა. შესაბამისად, ესპანელი ექსპერტების მიერ მომზადდა ახალი კანონმდებლობის პირველადი ჩარჩოს მონახაზი.

ვრცლად 2020 წელს გაწეული საქმიანობის შესახებ, შეგიძლიათ იხილოთ საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის ანგარიშში.

საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო
ზედამხედველობის სამსახურის უფროსი
დავით ონოფრიშვილი

დ. ონოფრიშვილი

სარჩევი

1.	ჩვენს შესახებ	5
2.	ლიცენზირება-რეგისტრაცია	5
3.	სამართლებრივი ბაზის განვითარება/ საკანონმდებლო პროცესი	7
4.	უწყებათაშორისი თანამშრომლობა ფინანსური სტაბილურობის მიმართულებით	13
5.	COVID-19-თან დაკავშირებული კანდემიის და მისგან გამომდინარე შედეგების კრევენციის მიზნით განხორციელებული ღონისძიებები	14
6.	თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან	15
7.	საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტი (TWINNING)	21
8.	მომხმარებელთა უფლებების დაცვა და ფინანსური განათლება	26
9.	საზედამხედველო პროცესი	28
9.1.	საზედამხედველო ტექნოლოგიების (SUPTECH) განვითარების მიმართულებით განხორციელებული სამუშაოები	30
9.2.	უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლა	31
10.	სადაზღვევო ბაზრის მიმოხილვა	33

1. ჩვენს შესახებ

საჯარო სამართლის იურიდიული პირი საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური, როგორც დამოუკიდებელი ორგანო, რომელიც წარმოადგენს საქართველოს ეროვნული ბანკის სამართალმემკვიდრეს დაზღვევის და საპენსიო სქემების ზედამხედველობის საკითხებში, შეიქმნა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონში 2013 წლის 20 მარტს შეტანილი ცვლილებებისა და დამატებების საფუძველზე.

სამსახური თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და ანგარიშვალდებულია საქართველოს მთავრობის წინაშე. მისი უფლებამოსილებები განსაზღვრულია „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონით და საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 2 მაისის №102 დადგენილებით დამტკიცებული დებულებით. სამსახურის ფუნქციებში შედის:

- ▶ დაზღვევის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება;
- ▶ სადაზღვევო ბაზრის ფინანსური სტაბილურობისათვის ხელის შეწყობა;
- ▶ საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში მომხმარებელთა უფლებების დაცვა;
- ▶ სადაზღვევო ორგანიზაციების გადახდისუნარიანობის უზრუნველყოფა;
- ▶ კონკურენტუნარიანი გარემოს შექმნა, რისთვისაც იგი ახორციელებს სადაზღვევო საქმიანობის განზოგადებას;
- ▶ კანონპროექტების, ნორმატიული და მეთოდოლოგიური ბაზის შექმნა და მისი შესრულების კონტროლი;
- ▶ არასახელმწიფო საპენსიო დაზღვევის სფეროს ზედამხედველობა კომპეტენციის ფარგლებში;
- ▶ სახელმწიფო ხელისუფლების და/ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ ინიცირებული სახელმწიფო, მუნიციპალური და დარგობრივი სადაზღვევო პროგრამების შეთანხმება.

2. ლიცენზირება-რეგისტრაცია

2020 წლის მონაცემებით, საქართველოში ლიცენზირებულია 18 სადაზღვევო ორგანიზაცია, რომლებიც ფლობენ ორივე სახის ლიცენზიას – სიცოცხლის დაზღვევის და დაზღვევის (არა სიცოცხლის). აღნიშნული კომპანიებია:

1. სს „სადაზღვევო კომპანია ჯი პი აი ჰოლდინგი“
2. სს „სადაზღვევო კომპანია ალდაგი“
3. სს „თიბისი დაზღვევა“
4. სს „სადაზღვევო კომპანია იმედი L“
5. სს „არდი დაზღვევა“
6. სს „სადაზღვევო კომპანია უნისონი“
7. სს „დაზღვევის საერთაშორისო კომპანია ირაო“
8. სს „პსპ დაზღვევა“
9. სს „სადაზღვევო კომპანია ევროინს ჯორჯია“
10. სს „რისკების მართვისა და სადაზღვევო კომპანია გლობალ ბენეფიტს ჯორჯია“
11. სს „სადაზღვევო კომპანია ალფა“
12. სს „საქართველოს სადაზღვევო ჯგუფი“
13. სს „სადაზღვევო კომპანია პრაიმი“
14. სს „დაზღვევის კომპანია ქართუ“
15. სს „ჰუალინგ დაზღვევა“
16. სს „სადაზღვევო კომპანია ტაო“
17. სს „ნიუ ვიჟენ დაზღვევა“
18. სს „გრინ დაზღვევა საქართველო“

საანგარიშო პერიოდში სს „საერთაშორისო სადაზღვევო კომპანია კამარა“-ს საფირმო სახელწოდება შეიცვალა და განისაზღვრა სს „გრინ დაზღვევა საქართველო“.

სამსახურმა შეისწავლა სალიცენზიო განაცხადები და სს „გრინ დაზღვევა საქართველო“-ზე გაიცა სიცოცხლის დაზღვევის ლიცენზია, ხოლო სს „ნიუ ვიჟენ დაზღვევაზე“ - სიცოცხლის დაზღვევის და დაზღვევის (არა სიცოცხლის) ლიცენზიები.

საანგარიშო პერიოდში (წინა წლების მსგავსად), სამსახურში რეგისტრირებულია 4 არასახელმწიფო საპენსიო სქემა, რომელთაგანაც 3 სქემის დამფუძნებელს წარმოადგენს სადაზღვევო კომპანია, ხოლო ერთი სქემა დაფუძნებულია არამზღვეველი იურიდიული პირის მიერ საკუთარი დასაქმებულებისთვის, კერძოდ:

- ▶ სს „სადაზღვევო კომპანია ალდაგი“
- ▶ სს „სადაზღვევო კომპანია ჯი პი აი ჰოლდინგი“
- ▶ სს „დაზღვევის საერთაშორისო კომპანია ირაო“
- ▶ შპს „საქაერონავიგაცია“.

2020 წლის დასაწყისისთვის, დაზღვევის სფეროში საშუაშალო საქმიანობას ახორციელებდა 20 რეგისტრირებული სადაზღვევო ბროკერი.

2019 წელს „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონში შეტანილი ცვლილებების საფუძველზე 2020 წლის იანვრიდან ამოქმედდა სადაზღვევო ბროკერის სარეგულაციო ჩარჩო, მათ შორის მათი საქმიანობის ფინანსური სიმყარის უზრუნველყოფის მექანიზმები, კერძოდ, სადაზღვევო ბროკერის მინიმალური კაპიტალის/საგარანტიო ფონდისა და პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევის ფლობის ვალდებულება. აღნიშნულიდან გამომდინარე, რამდენიმე სადაზღვევო ბროკერმა (ნაკლებად აქტიურმა) მიიღო გადაწყვეტილება შეენწყვიტა საქმიანობა. სამსახურის მიერ განხორციელდა მათი, როგორც სადაზღვევო ბროკერის რეგისტრაციის გაუქმება, რის შესაბამისადაც 2020 წლის განმავლობაში რეგისტრაცია გაუქმდა 6 სადაზღვევო ბროკერს, კერძოდ:

1. შპს „სადაზღვევო ბროკერი კაპიტალ გარანტი“;
2. შპს „სადაზღვევო ბროკერი ჯეოთრასთ“;
3. შპს „სადაზღვევო ბროკერი ვაისი“;
4. შპს „საქართველოს სადაზღვევო ალიანსი - სადაზღვევო ბროკერი“;
5. შპს „ქომფეარ სადაზღვევო ბროკერი“;
6. შპს „სადაზღვევო საბროკერო ფირმა ჯეო ინსი“;

2020 წლის განმავლობაში რეგისტრაციაში გატარდა ერთი სადაზღვევო ბროკერი - შპს „დაზღვევის და გადაზღვევის ბროკერი სიჯიეი“. ხოლო 2020 წლის დეკემბრის მონაცემებით, დაზღვევის სფეროში საშუაშალო საქმიანობას ახორციელებდა 15 სადაზღვევო ბროკერი:

1. შპს „სადაზღვევო ბროკერი ჯი.ეს“
2. შპს „სადაზღვევო ბროკერი მაი ჯორჯია“

3. შპს „რეზოლუშენ ინშურანს ბროუქერს საქართველო“
4. შპს „სადაზღვევო საბროკერო აი ჯი“
5. შპს „დაზღვევის და გადაზღვევის ბროკერი არრიბა“
6. შპს „სადაზღვევო ბროკერი სიბ ჯორჯია“
7. შპს „მაგნუსი სადაზღვევო ბროკერი“
8. შპს „სადაზღვევო ბროკერი ბროკერს ჰაბი“
9. შპს „სადაზღვევო საბროკერო კომპანია კალმა“
10. შპს „სადაზღვევო ბროკერი ნიკოლოზ ჯგუფი“
11. შპს „სადაზღვევო საბროკერო აი ბი სი ჯორჯია“
12. შპს „სადაზღვევო ბროკერი რესპექტი“
13. შპს „სადაზღვევო და გადაზღვევის ბროკერი ბროკერზ ჰაუზ ჯორჯია“
14. შპს „ჯორჯიან რეინშურანს ბროკერს GEORGIAN REINSURANCE BROKERS“
15. შპს „სადაზღვევო ბროკერი სიჯიეი“.

3. სამართლებრივი ბაზის განვითარება/ საკანონმდებლო პროცესი

2020 წლის განმავლობაში მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილებები განხორციელდა სამსახურის კომპეტენციას მიკუთვნებული საკითხების რეგულირებისთვის. მომზადდა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონში ცვლილების პროექტი, „საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში ცვლილების შეტანის შესახებ“ კანონის პროექტი. კანონპროექტები განსახილველად გადაეცა საქართველოს მთავრობას.

აღნიშნული კანონპროექტებით გათვალისწინებულია მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიმართულებით დადგენილი საკანონმდებლო მოთხოვნების - მზღვეველისა და დაზღვევის შუამავლის მიერ რეალურ დროში შესრულების მონიტორინგის და დიგიტალიზაციის საკითხები.

„დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონის ერთ-ერთი ცვლილება ეხება მზღვევების ვალდებულებას ჰყავდეთ აქტუარი, რაც მნიშვნელოვანია მზღვეველის გადახდისუნარიანობის შენარჩუნების, მისი ფინანსური გათვლების სისწორის და აღებულ ვალდებულებებთან გამკლავების შესაძლებლობების სწორი ანალიზისთვის. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში მზღვეველების გარკვეული ნაწილი პრაქტიკაში სარგებლობს აქტუარების მომსახურებით, მიზანშეწონილად ჩაითვალია აქტუარის პოზიციის სავალდებულო წესით შემოღება საკანონმდებლო დონეზე, როგორც სადაზღვევო საქმიანობის პროცესთან დაკავშირებული ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი. აღნიშნული წარმოადგენს საერთაშორისო სტანდარტით მზღვეველებისთვის დადგენილი 4 ძირითადი ფუნქციიდან ერთ-ერთის დანერგვის წინაპირობას, რაც საფუძვლად დაედება სამომავლოდ აქტუარული ფუნქციის დანერგვას.

ზემოხსენებული კანონპროექტი ასევე ითვალისწინებს სანქციების დაწესებას სადაზღვევო ბროკერის მიერ ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ კანონმდებლობის დარღვევისთვის. 2019 წლის ნოემბრიდან სადაზღვევო ბროკერები დაექვემდებარნენ რეგულირებას „ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად. ამ კუთხით სადაზღვევო ბროკერებზე ზედამხედველობას ახორციელებს სამსახური, ხოლო ეფექტიანი ზედამხედველობის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, სამსახურს ჰქონდეს შესაძლებლობა გამოიყენოს „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული სანქციები სადაზღვევო ბროკერის მიერ ფულის გათეთრებასთან და ტერორიზმის დაფინანსებასთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დარღვევის შემთხვევაში.

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონში შეტანილი ცვლილება ითვალისწინებს გარკვეულ შემთხვევებში, ნორმატიული აქტის პროექტის მომზადებისას, რეგულირების ზეგავლენის შეფასების მომზადების ვალდებულებას. საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრა იმ საკანონმდებლო აქტების ნუსხა, რომელთა მიმართაც სავალდებულოა რეგულირების ზეგავლენის შეფასების ანგარიშის მომზადება და მათ შორის არის საქართველოს კანონი „დაზღვევის შესახებ“. ვინაიდან აღნიშნული დოკუმენტის მომზადებას ახასიათებს განსაკუთრებული თავისებურებები, შესაბამისი პროცესის სწორად წარმართვის მიზნით, აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დაფინანსებით და ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკის საერთაშორისო სკო-

ლასთან არსებული ანალიტიკური კვლევითი ინსტიტუტის (ISET) ორგანიზებით, სხვადასხვა უწყების საჯარო მოხელეთათვის ჩატარდა 7 კვირიანი ტრენინგი (არსებული პანდემიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, ონლაინ ფორმატში). ტრენინგი ეხებოდა რეგულირების ზეგავლენის შეფასების (RIA) დოკუმენტის შემუშავების ძირითად მიდგომებს და მისი შექმნის პროცესს, რომელშიც ასევე ჩართული იყო ზედამხედველობის სამსახური. ტრენინგის დროს მონაწილეები გაეცნენ RIA დოკუმენტის ზოგად სტრუქტურას, მისი მომზადების თავისებურებებს და თუ როგორ უკავშირდება მისი მომზადების სხვადასხვა ეტაპები ერთმანეთს. ტრენინგი მოიცავდა როგორც თეორიულ, ისე პრაქტიკულ დავალებებს.

სამსახურმა 2020 წლის განმავლობაში შეიმუშავა და გამოაქვეყნა:

1. 2020 წლის 2 აპრილის №42 ბრძანება, რომლითაც ცვლილება შევიდა 2016 წლის 16 სექტემბრის №16 ბრძანებით დამტკიცებულ „მზღვეველის საზედამხედველო კაპიტალის ოდენობის გაანგარიშების წესში“. კერძოდ, 2019 წლიდან მოქმედი ახალი საერთაშორისო სტანდარტი IF-RS16-ის თანახმად, საწარმოთა საბალანსო უწყისებში ერთდროულად ასახვას ექვემდებარება საიჯარო ვალდებულებები და აქტივების გამოყენების უფლება, რომელთა ოდენობაც უნდა შეესაბამებოდეს საიჯარო ხელშეკრულების სრული ვადით გათვალისწინებულ პერიოდზე დარიცხულ ვალდებულებებსა და შესაბამის აქტივებს. „მზღვეველის საზედამხედველო კაპიტალის ოდენობის გაანგარიშების წესის“ თანახმად კი, განსაზღვრული დაქვითვის კომპონენტებში შედიოდა ასევე „სხვა“ აქტივებიც, რომელმაც ავტომატურად მოიცვა ახალი სტანდარტით გათვალისწინებული „აქტივების გამოყენების უფლება“. იმის გათვალისწინებით, რომ მზღვეველებს ხშირ შემთხვევაში გაფორმებული აქვთ გრძელვადიანი საიჯარო ხელშეკრულებები, ახლად გაჩენილი „აქტივების გამოყენების უფლების“ აქტივი არაობიექტურად ამცირებდა მზღვეველების საზედამხედველო კაპიტალის ოდენობას. გარდა ზემოხსენებულისა, საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშებისას დაქვითვის კომპონენტებში შესულია ასევე გადავადებული საკომისიო ხარჯი სრულად. იმის გათვალისწინებით, რომ გადავადებული საკომისიო ხარჯი შეადგენს გამოუმუშავებელი პრემიის ნაწილს, ეს უკანასკნელი კი მზღვეველს სრულად აღრიცხული აქვს ვალდებულებებში, გადავადებული საკომისიოს დაქვითვა იწვევდა ორმაგ ეფექტს, რაც დამატებითი ტვირთი იყო მზღვეველის საზედამხედველო კაპიტალზე. ზემოხსენებულიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილად ჩაითვა, ცვლილება შესულიყო ზემოხსენებულ ნორმატიულ აქტში და დაქვითვას დაქვემდებარებული „სხვა“ აქტივებიდან გამოიყო „აქტივების გამოყენების უფლება“, რათა არ მომხდარიყო მისი გათვალისწინება დაქვითვის კომპონენტებში, ხოლო გადავადებული საკომისიო ხარჯიდან დაქვითვის კომპონენტებში მხოლოდ წინასწარ გადახდილი საკომისიოს ოდენობა დარჩენილიყო. ამასთან, საზედამხედველო კაპიტალის დაქვითვის ორი კომპონენტი, ინვესტიციები მეკავშირე კომპანიებში (მონაწილეობა კაპიტალში და გაცემული სესხები) და ინვესტიციები შვილობილ კომპანიებში (მონაწილეობა კაპიტალში და გაცემული სესხები) 2018 წლის 31 დეკემბრიდან იქვითებოდა 100%-ით, ანუ სრულად. ცვლილების თანახმად, ორ კომპონენტთან - ინვესტიციები მეკავშირე კომპანიებში (მონაწილეობა კაპიტალში და გაცემული სესხები) და ინვესტიციები შვილობილ კომპანიებში (მონაწილეობა კაპიტალში და გაცემული სესხები) მიეთითა 100%-იანი, ანუ სრული დაქვითვა.
2. 2020 წლის 17 ივნისის №43 ბრძანება, რომლითაც ცვლილება შევიდა 2017 წლის 3 აპრილის №18 ბრძანებით დამტკიცებულ „მზღვეველის მიერ სადაზღვევო მომსახურების გაწევისას მომხმარებელთა უფლე-

ბების დაცვის შესახებ ინსტრუქციაში". ამ ცვლილებით განისაზღვრა, რომ ისეთ სადაზღვევო პროდუქტზე, რომელიც მოიცავს დაზღვეული რისკებისა და გამოწვევების მცირე ჩამონათვალს, სადაზღვევო მომსახურების მიღების მარტივ და მოქნილ წესს, არ ვრცელდება საინფორმაციო ფურცლისა და თავსართის წარდგენის ვალდებულება. ამავდროულად, მომხმარებელთა უფლებების დაცულობის უზრუნველსაყოფად დადგინდა, რომ ზემოაღნიშნული მახასიათებლების მეორე სადაზღვევო პროდუქტის მიწოდების დაწყებამდე, მზღვეველი ვალდებულია აცნობოს სამსახურს და შეტყობინებას დაურთოს შესაბამისი დაზღვევის ხელშეკრულების ნიმუში (დაზღვევის სტანდარტული პირობები).

3. 2020 წლის 16 სექტემბრის №44 ბრძანება, რომლითაც ცვლილება შევიდა 2013 წლის 24 დეკემბრის №203 ბრძანებით დამტკიცებულ „მზღვეველის სტატისტიკური ანგარიშგების ფორმებისა და მათი სსიპ – საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურისათვის წარდგენის წესში“. ამ ცვლილებით სტატისტიკური ანგარიშგების ფორმების შევსების ინსტრუქცია ტერმინოლოგიური თვალსაზრისით შესაბამისობაში მოვიდა „მზღვეველის მიერ აღებულ ნეტო ვალდებულებებსა და საზედამხედველო კაპიტალს შორის ზღვრული თანაფარდობის წესის დამტკიცების შესახებ“ სსიპ საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2019 წლის 6 აგვისტოს №33 ბრძანებასთან.
4. 2020 წლის 28 სექტემბრის №45 ბრძანება, რომლითაც ცვლილება შევიდა 2017 წლის 25 დეკემბრის №27 ბრძანებით დამტკიცებულ „საქართველოს ტერიტორიაზე სადაზღვევო საქმიანობის განხორციელების ყველა ეტაპზე კაპიტალის მინიმალური ოდენობის განსაზღვრის წესში“, რომლის შესაბამისად მსოფლიოში არსებული პანდემიური ვითარების გათვალისწინებით, 2018

წლის 1-ელ იანვრამდე ლიცენზირებული მზღვეველებისთვის საკუთარი კაპიტალის მინიმალური ოდენობის ზრდასთან დაკავშირებით ნორმატიული აქტით განსაზღვრული ვადები გახანგრძლივდა ერთი წლით - 2021 წლის 31 დეკემბრამდე.

5. 2020 წლის 28 სექტემბრის №46 ბრძანება, რომლითაც ცვლილება შევიდა 2017 წლის 3 აპრილის №18 ბრძანებით დამტკიცებულ „მზღვეველის მიერ სადაზღვევო მომსახურების გაწევისას მომხმარებელთა უფლებების დაცვის შესახებ ინსტრუქციაში“. ამ ცვლილებით გამარტივდა საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 10 სექტემბრის №572 დადგენილებით „საქართველოს ტერიტორიაზე უცხოელი და მოქალაქეობის არმქონე სტუდენტის ჯანმრთელობისა და უბედური შემთხვევის დაზღვევის პირობებისა და წესის განსაზღვრის შესახებ“ გათვალისწინებული პროდუქტის რეალიზაციის პროცესი და მზღვეველი გათავისუფლდა საინფორმაციო ფურცლისა და თავსართის გადაცემის ვალდებულებისგან.
6. 2020 წლის 29 დეკემბრის №47 ბრძანება „სადაზღვევო ორგანიზაციის და არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლის ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსების რისკის ზედამხედველობის ანგარიშგების ფორმების დადგენისა და მათი საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურისთვის წარდგენის წესის დამტკიცების შესახებ“. ბრძანება გამოცემულია „ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და მისი აღსრულების მიზნით გამოცემული ახალი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნების შესრულების დისტანციურად შეფასების მიზნით. მზღვევლები და საპენსიო სქემის დამფუძნებლები ვალდებული არიან საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურისთვის ამ წესით გან-

საზღვრული ანგარიშგებების პირველადი წარმოდგენა განახორციელონ არაუგვიანეს 2021 წლის 31 ივლისისა, სადაც აისახება 2021 წლის 1 იანვრიდან 2021 წლის 30 ივნისის ჩათვლით პერიოდის მონაცემები.

7. 2020 წლის 29 დეკემბრის №48 ბრძანება, რომლითაც ცვლილება შევიდა 2015 წლის 17 მარტის №02 ბრძანებით დამტკიცებულ წესში „მზღვეველის მიმართ ფულადი ჯარიმის განსაზღვრის, დაკისრებისა და აღსრულების შესახებ“, რამაც უზრუნველყო Moneyval-ის ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის მექანიზმების ეფექტიანობისა და ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციებთან შესაბამისობის საქართველოს მეხუთე რაუნდის შეფასების ანგარიშის შესაბამისად, ფულადი სანქციების ეფექტურობის გაზრდის მიზნით გაცემული ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რეკომენდაციის შესრულება. აღნიშნული ცვლილებით განისაზღვრა ახალი დისპოზიციები „ფულის გათეთრების და ტერორიზმის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონის დარღვევისთვის და გაიზარდა ფულადი ჯარიმის ოდენობები.

საანგარიშო პერიოდში ცვლილებები შევიდა საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 2 მაისის №102 დადგენილებით დამტკიცებულ „სსიპ – საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის შექმნისა და მასთან არსებული სამეთვალყურეო საბჭოს ჩამოყალიბების შესახებ დებულებაში“, რითაც დაზუსტდა და გაფართოვდა სამსახურის უფლებამოსილებანი. დებულების ცვლილება, თავის მხრივ, განაპირობა „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონში საქართველოს პარლამენტის მიერ 03.09.2019 წელს შეტანილმა ცვლილებებმა, რომელიც ძირითადად ეხება სადაზღვევო ბროკერების საქმიანობის რეგულირების საკითხებს, შესაბამისი საზედამხედველო ჩარჩოს შექმნას და დაზღვევის სფეროში მომხმარებელთა უფლებების დაცვის რეგლამენტაციას.

გარდა აღნიშნულისა, ვინაიდან სამსახურთან არსებული საკონსულტაციო ფუნქციების მეორე სამეთვალყურეო საბჭოს ერთ-ერთმა წევრმა არასამთავრობო სექტორიდან (საქართველოს ბიზნეს ასოციაციის პრეზიდენტი) დატოვა თანამდებობა, განხორციელდა შესაბამისი ცვლილება ზემოხსენებული მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული სამსახურის სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობაში და მის ნაცვლად წევრად განისაზღვრა საქართველოს ბიზნეს ასოციაციის მოქმედი პრეზიდენტი.

სამსახურმა 2020 წელს გამოაქვეყნა სამი რეკომენდაცია:

1. 2020 წლის 18 ნოემბრის №1 მეთოდური რეკომენდაცია „საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის ზედამხედველობას დაქვემდებარებული ანგარიშვალდებული პირის მიერ კლიენტის მფლობელობის/კონტროლის სტრუქტურისა და ბენეფიციარი მესაკუთრის დადგენის სახელმძღვანელო“, რომლის მიზანია წარმოაჩინოს კლიენტის მფლობელობის/კონტროლის სტრუქტურასა და ბენეფიციარ მესაკუთრეებთან დაკავშირებული რისკები და მზღვეველს, არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებელს და სადაზღვევო ბროკერს/გადაზღვევის ბროკერს (შემდგომ - ანგარიშვალდებული პირი) ხელი შეუწყოს კლიენტის მფლობელობის/კონტროლის სტრუქტურის შესწავლასა და ბენეფიციარი მესაკუთრეების გამოვლენის, იდენტიფიკაციისა და მოპოვებული ინფორმაციის გადამოწმებისთვის საჭირო ღონისძიებების გატარებაში.

სახელმძღვანელო მითითებებში მოცემულია კლიენტის მფლობელობის/კონტროლის სტრუქტურის შესწავლისა და ბენეფიციარი მესაკუთრის დადგენასთან დაკავშირებული ზოგადი სტანდარტები, რომლის საფუძველზეც ანგარიშვალდებული პირი, რისკზე დამყარებული იმიდგომისგათვალისწინებით, ახდენს კლიენტის მფლობელობის/კონტროლის სტრუქტურის შესასწავლად და ბენეფიციარი მესაკუთრის იდენტიფიკაცია/ვერსიფიკაციასთან დაკავშირებით საკუთარი დეტალური შიდა ინსტრუქციის

შემუშავებას. ამასთან, ანგარიშვალდებული პირი უფლებამოსილია დანერგოს ამ სახელმძღვანელო მითითებებში მოცემულ სტანდარტებზე უფრო მკაცრი პროცედურები.

2. 2020 წლის 25 მარტის რეკომენდაცია №2, რომელიც გამოცემულია ახალი კორონავირუსის პანდემიის (Covid-19) შედეგად არსებული გამოწვევებისა და მისგან გამომდინარე ნეგატიური შედეგების შემცირების მიზნით.

3. 2020 წლის 27 ოქტომბრის რეკომენდაცია №3 „მზღვეველის მიერ სადაზღვევო ზარალის ადმინისტრირების პროცესის თაობაზე“. იგი ეფუძნება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკას და მიზნად ისახავს სადაზღვევო სექტორისთვის იმ მთავარი პრინციპების წარდგენას, რომელთა პრაქტიკაში დამკვიდრებით უზრუნველყოფილი იქნება მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მდგომარეობის გაუმჯობესება, მათი კმაყოფილების ზრდა და სადაზღვევო სექტორისადმი ნდობის ამაღლება. რეკომენდაცია მოიცავს ზარალის რეგულირების პროცესის ძირითად ეტაპებს: ა) სადაზღვევო შემთხვევის დადგომის შეტყობინება (ზარალის განცხადება); ბ) ზარალის შეფასება; გ) ზარალის რეგულირება; დ) ზარალის ანაზღაურება და თითოეულ ეტაპზე მზღვეველის ქცევის ზოგადი წესი. საგულისხმოა, რომ რეკომენდაციაში მოცემული საკითხების ნაწილი შესაძლებელია კვალიფიცირდეს, როგორც „მზღვეველის ვალდებულება სადაზღვევო ზარალის ანაზღაურების - დაზღვევის ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების შესრულების ეტაპზე“. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დაგეგმილია „მზღვეველის მიერ სადაზღვევო მომსახურების განვსას მომხმარებელთა უფლებების დაცვის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2017 წლის 3 აპრილის №18 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის პროექტის მომზადება, რომლის საფუძველზეც 2021 და შემდგომ წლებში რეკომენდაციაში ასახული გარკვეული საკითხები გახდება შესასრულებლად სავალდებულო, რასთან დაკავ-

შირებითაც ინფორმირებულია ინდუსტრია და ასევე, მიმდინარეობს მუშაობა სამსახურში მოწვეულ ესპანელ ექსპერტებთან ერთად.

2020 წელს გაგრძელდა მუშაობა დიგიტალიზაციის საკითხებზე და მომზადდა ამ მიმართულების მარეგულირებელი 6 კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის პროექტი („მზღვეველისა და სადაზღვევო ბროკერის მიერ ინტერნეტით სადაზღვევო პროდუქტების გაყიდვის პროცესის მიმართ მოთხოვნების დაწესების თაობაზე“, „სადაზღვევო ორგანიზაციების შიგა აღრიცხვის მოთხოვნების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2016 წლის 17 თებერვლის №11 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ „ვიდეო იდენტიფიკაციის წესის დამტკიცების შესახებ“, „მინიმალური საზედამხებდველო მოთხოვნები მზღვეველის ინფორმაციული ტექნოლოგიების სისტემის მიმართ“, „მზღვეველების კიბერუსაფრთხოების მართვის ჩარჩოს დამტკიცების შესახებ“ და „მინიმალური მოთხოვნები მზღვეველის ინფორმაციული ტექნოლოგიების ფუნქციის სრული ან ნაწილობრივი აუტოსორსინგის მიმართ“) და 1 (ერთი) რეკომენდაციის („რეკომენდაცია მზღვეველის კიბერუსაფრთხოების სტრატეგიისა და ჩარჩოს ფუნდამენტური ელემენტების თაობაზე“) პროექტი. ამასთან, საანგარიშო პერიოდში 3 (სამი) ბრძანების პროექტი („ინტერნეტით გაყიდვის, შიდა აღრიცხვისა და ვიდეო იდენტიფიკაციის წესის თაობაზე“) მოსაზრებების წარმოსადგენად გადაეგზავნათ მზღვეველებს და გადამუშავდა მათი კომენტარების გათვალისწინებით.

სამსახურმა აქტიური მონაწილეობა მიიღო „მასობრივი თავშეყრის ობიექტების განსაზღვრისა და მათი მფლობელების მიერ მესამე პირის წინაშე სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევის წესისა და პირობების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 29 მარტის N177 დადგენილებით განსაზღვრული თანამშრომლობის მექანიზმის ამოქმედების ხელშეწყობასა და აღსრულების მდგომარეობის შესწავლაში. კერძოდ, სამსახურის ჩართუ-

ლობით მომზადდა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოსა და მზღვეველს შორის დასაბუთებული „მასობრივი თავშეყრის ობიექტში დამდგარი სადაზღვევო შემთხვევის შედეგად დაზარალებულისთვის გაწეული სამედიცინო მომსახურების დაფინანსების ღონისძიებებში კომპეტენციების განსაზღვრის შესახებ“ ხელშეკრულების პროექტის საბოლოო რედაქცია. შეიკრიბა და დამუშავდა მონაცემები მზღვეველების მიერ 2018-2019 წლის განმავლობაში დაზღვევის ამ სახეობაში დადებული ხელშეკრულებების შესაბამისად, მოზიდული სადაზღვევო პრემიისა და ანაზღაურებული ზარალების თაობაზე, როგორც მასობრივი თავშეყრის ობიექტების თითოეული კატეგორიის, ასევე ჯამურ ქრილში მოზიდული სადაზღვევო პრემიისა და ანაზღაურებული ზარალების მიხედვით.

2020 წელს დამუშავდა სამსახურში წარდგენილი საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი „საქართველოს ტერი-

ტორიაზე უცხოელი და მოქალაქეობის არმქონე სტუდენტების ჯანმრთელობისა და უბედური შემთხვევისგან დაზღვევის წესის და პირობების დამტკიცების შესახებ“, საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან თანამშრომლობის ფარგლებში მომზადდა „საზღვარგარეთ გამსვლელ პირთა ჯანმრთელობისა და უბედური შემთხვევის დაზღვევის მინიმალური მოთხოვნების განსაზღვრისა და განხორციელების წესის“ პროექტი, ასევე დამუშავდა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის ბრძანების პროექტი („აუდიტორის/აუდიტორული(აუდიტური) ფირმის პროფესიული პასუხისმგებლობის დაზღვევის არსებითი პირობების და სადაზღვევო თანხის განსაზღვრის წესის დამტკიცების შესახებ“ ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის უფროსის 2016 წლის 17 ოქტომბრის №12 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“.

4. უწყებათაშორისი თანამშრომლობა ფინანსური სტაბილურობის მიმართულებით

„საქართველოს ეროვნული ბანკის შესახებ“ საქართველოს ორგანულ კანონში შეტანილი ცვლილებების შესაბამისად, ფინანსური სისტემის სტაბილური ფუნქციონირების ხელშეწყობის მიზნით, შეიქმნა ფინანსური სტაბილურობის უწყებათაშორისი კომიტეტი, რომლის თანახმად მისი შემადგენლობა განისაზღვრა შემდეგნაირად: საქართველოს ფინანსთა მინისტრი, ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი, სსიპ დეპოზიტების დაზღვევის სააგენტოს უფროსი და სსიპ საქართველოს

დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის უფროსი. კანონმა მოითხოვა კომიტეტის საქმიანობა დარეგულირებულიყო კომიტეტის ყველა წევრის ერთობლივი შეთანხმების საფუძველზე მიღებული დებულებით, რომლის შემუშავებაში, როგორც კომიტეტის ერთ-ერთი წევრი უწყება, აქტიურად იყო ჩაბმული სამსახური. უწყებათაშორისი კომიტეტის დებულებას, კომიტეტის სხვა წევრებთან ერთად, ხელი ასევე მოაწერა სამსახურის უფროსმა.

5. Covid-19-თან დაკავშირებული პანდემიის და მისგან გამომდინარე შედეგების პრევენციის მიზნით განხორციელებული ღონისძიებები

Covid-19-ის გავრცელების პრევენციისა და მასთან ბრძოლის სამუშაოების ხელშეწყობის მიზნით, სამსახური ყურადღებით აკვირდებოდა სადაზღვევო ბაზარზე მიმდინარე პროცესებს, რათა ზემოხსენებული გამოწვევის პირობებში მზღვევლების მიერ შემუშავებული ახალი სადაზღვევო პროდუქტის პირობები ყოფილიყო მაქსიმალურად უტყუარი, ზუსტი და არა დამაბნეველი. მათ შორის, სადაზღვევო დაფარვისა და რისკის ადეკვატური შეფასებით. ამ მიზნით, სამსახურმა ყველა მზღვეველისგან გამოითხოვა Covid-19-დან გამომდინარე რისკების დაფარვასთან დაკავშირებით შესაბამისი ინფორმაცია. განხორციელდა მზღვევების მიერ წარმოდგენილი დოკუმენტების მონი-

ტორინგი და მზღვევებს მიეცათ შესაბამისი შენიშვნები/რეკომენდაციები.

სამსახურის აქტიური ჩართულობითა და მონაწილეობით განხორციელდა სადაზღვევო ბაზარზე მოქმედი სადაზღვევო ორგანიზაციების მიერ დაზღვეულებთან სახელშეკრულებო ურთიერთობებიდან გამომდინარე, Covid-19-თან დაკავშირებული, დღის წესრიგში არსებული სამართლებრივი საკითხების რევიზია. ყველა მზღვეველთან შეთანხმდა მათ მიერ დადებულ ხელშეკრულებებში ცვლილებების პროექტები და დაიძლია სამართლებრივი ასპექტებიდან გამომდინარე არსებული გამოწვევები.

6. თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

ახალ კორონავირუსთან (Covid-19) დაკავშირებით მსოფლიოში არსებულმა პანდემიურმა მდგომარეობამ, ბუნებრივია, არსებითი გავლენა მოახდინა საერთაშორისო ურთიერთობების წარმართვის ფორმატა და შინაარსზე. სამსახურის საერთაშორისო ურთიერთობებიც გადაეწყო იმ პრაქტიკაზე, რაც მთელ მსოფლიოში დაინერგა და წარიმართა, შესაბამისად, შექმნილი მდგომარეობის გათვალისწინებით, ვირუსის შემდგომი გავრცელების რისკის შესამცირებლად, სამსახურიც გადავიდა მუშაობის დისტანციურ რეჟიმზე საქმიანობის პროცესის უწყვეტობის შენარჩუნებისთვის.

მიუხედავად მოცემული სურათისა, 2020 წელს სამსახურმა კვლავ აქტიურად ითანამშრომლა საერთაშორისო/დონორ ორგანიზაციებთან მიმდინარე/ახალი პროექტების, კონფერენციების თუ სხვა სახის ღონისძიებების წარმართვის მიზნით, რომლის ძირითად მიმართულებას წარმოადგენდა საექსპერტო დახმარება დაზღვევის სფეროში არსებული ნორმატიული და სარეგულაციო სისტემის დახვეწის კუთხით და ასევე, საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარება.

სამსახური განევრიანებულია დაზღვევის ზედამხედველთა საერთაშორისო ასოციაციაში (IAIS - International Association of Insurance Supervisors, შემდგომში ასოციაცია), რომლის წევრთა რაოდენობა

2020 წელს გაიზარდა და დღეისათვის მათი რიცხვი შეადგენს 153-ს. ასოციაციას წარმოადგენს დაზღვევის საზედამხებელო სტანდარტების დანერგვის ორგანოს (დაზღვევის ძირითადი პრინციპები (ICPs)), რომელთანაც საქართველო-ევროკავშირის შორის ასოცირების შეთანხმების თანახმად, საქართველოს სადაზღვევო

სისტემა/კანონმდებლობა ეტაპობრივად უნდა მოვიდეს შესაბამისობაში.

წინა წლების მსგავსად, სამსახური 2020 წელსაც ჩართული იყო ასოციაციის თვითშეფასების ონლაინ პროგრამაში - დაზღვევის სხვადასხვა ძირითად პრინციპებთან (ICPs) შესაბამისობის დადგენის მიზნით. ამჯერად შეისწავლეს „ICP 19 - ბიზნეს ქცევა“ ორი მიმართულებით, როგორც მზღვეველების, ასევე დაზღვევის შუამავლების ბიზნეს ქცევის კუთხით. შეფასდა როგორც ნაწილობრივ შესაბამისი, რაც გულისხმობს, რომ გარკვეული სამუშაოები ამ მიმართულებით საერთაშორისო პრაქტიკის კვალდაკვალ გასატარებელია.

ასოციაცია საკუთარ ექსტრანეტზე, რომელზე წვდომაც მხოლოდ ორგანიზაციის წევრებსაქვთ, თვითშეფასების საფუძველზე ყოველწლიურად ათავსებს ICP-თან შესაბამისობის საერთო ანგარიშს, სადაც ასახულია საზედამხებელო პრაქტიკის მაგალითები;

ასოციაციის ფარგლებში, 2019 წლიდან, სამსახური არის შეფასებისა და იმპლემენტაციის კომიტეტის წევრი (IAC - Assessment and Implementation Committee), სადაც სამუშაო პროცესში სამსახურს წარმოადგენს და ქვეყნის სახელით მონაწილეობს სამსახურის უფროსი. მოცემულის ფარგლებში, საანგარიშო პერიოდში, სამსახურის უფროსი ოფიციალური მოწვევის საფუძველზე, შვეიცარიის ქ. ბაზელში ადგილზე დაესწრო კომიტეტის ერთ შეხვედრას. შეხვედრის ძირითად მიზანს წარმოადგენდა კლიმატთან დაკავშირებული ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნების შესახებ სამუშაო ჯგუფის რეკომენდაციების მიღება და მაკროპრუდენციული ზედამხედველობის შესახებ დოკუმენტის განხილვა და დამტკიცება. კომიტეტის წევრების მიერ შეხვედრაში მონა-

წილეობა მნიშვნელოვანია საერთაშორისო საზედამხედველო სტანდარტებზე მუშაობის და სადაზღვევო ზედამხედველებს შორის თანამშრომლობის გაძლიერების კუთხით.

შემდგომი პროცესი, პანდემიით გამოწვეული სირთულეების გათვალისწინებით, წარმართა დისტანციურ რეჟიმში ტელე-ჩართვების გამოყენებით, წლის მანძილზე არაერთხელ, სადაც ასევე სამსახური აქტიურად იყო ჩართული. აღნიშნულმა, მიუხედავად არსებული გამოწვევებისა, მოგვცა შესაძლებლობა, გავცნობოდი ახალ ხედვებს და მიდგომებს, რაც ძირითადად ეფუძნებოდა პანდემიიდან გამომდინარე არსებულ სადაზღვევო რეალობას, გამოწვევებს, მათი მართვის მექანიზმებს და სამომავლო გეგმებს;

2020 წელს, დაზღვევის ზედამხედველთა საერთაშორისო ასოციაციის და ფინანსური სტაბილურობის ინსტიტუტის ეგიდით (FSI Financial Stability Institute), კვლავ ჩატარდა ონლაინ სასწავლო კურსი (FIRST ONE PROGRAM), რომელიც ეყრდნობა დაზღვევის საზედამხედველო სტანდარტების დაზღვევის ძირითად პრინციპებს (ICPs). ამჯერად, სამსახურის სამმა თანამშრომელმა მიიღო მონაწილეობა აღნიშნულ პროგრამაში, რამაც მათ მისცა საშუალება გაეუმჯობესებინათ პროფესიული მომზადების დონე და აემაღლებინათ კვალიფიკაცია;

საანგარიშო პერიოდში სამსახურმა ოფიციალურად გააკეთა ასოციაციის მრავალმხრივი ურთიერთგაგების მემორანდუმის (MMoU) ხელმოწერაზე განაცხადი. აღნიშნული მემორანდუმი წარმოადგენს გლობალურ ჩარჩოს დაზღვევის ზედამხედველებს შორის თანამშრომლობისა და ინფორმაციის ურთიერთგაცვლაზე, რომლის ხელმოწერა ქვეყნებს შეუძლიათ დაცული გზით გაცვალონ შესაბამისი კონფიდენციალური ინფორმაცია და თავისუფლად დაეხმარონ წევრ იურისდიქციებს, რითაც ხელს შეუწყობენ ტრანსსასაზღვრო სადაზღვევო ოპერაციების ფინანსურ სიმყარესა და სტაბილურობას, მომხმარებელთა სასარგებლოდ დამათიინტერესების დასაცავად.

მემორანდუმის ფარგლებში ხდება მრავალი ინფორმაციის (ლიცენზირება, მმართველი პირების შესაბამისობის კრიტერიუმები, ლიკვიდაცია/გაკოტრება, სადაზღვევო საქმიანობაზე მიმდინარე ზედამხედველობა, სადაზღვევო შუამავლები, ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობა და სხვ.) მიღება/გაზიარება (მოთხოვნისამებრ) იმ მზღვევლებზე, რომლებზეც ხორციელდება ზედამხედველობა. ამჟამად MMoU-ში განევრიანებულია მსოფლიო სადაზღვევო ბაზრის ზედამხედველთა დიდი ნაწილი.

სამსახურის მიერ წარდგენილი განაცხადის განხილვის მიზნით, შეიქმნა სპეციალური შემფასებელთა ჯგუფი, რომელიც შედგება სხვადასხვა ქვეყნის ზედამხედველებისგან/სადაზღვევო სისტემის წარმომადგენლებისგან. განაცხადის განხილვის პროცესი საკმაოდ ხანგრძლივია და ეფუძნება ქვეყანაში არსებული კანონმდებლობის/მიდგომების არსებით შესწავლას, რაშიც სამსახური აქტიურად ჩაერთვება;

მიუხედავად პანდემიით გამოწვეული სირთულეებისა, კვლავ გაიმართა 2020 წლის ასოციაციის რიგით 27-ე წლიური საერთაშორისო კონფერენცია (დისტანციურად - ონლაინ რეჟიმში), რომელშიც სამსახურმაც მიიღო მონაწილეობა.

წლიური კონფერენციის ძირითად თემას წარმოადგენდა მდგრადი დაზღვევა: სადაზღვევო რისკები, ახალი ტენდენციების, შესაძლებლობების განხილვა და მათი გამოყენება არსებულ ვითარებაში. შეხვედრის დიდი ნაწილი დაეთმო სექტორის Covid-19 პანდემიასთან ბრძოლის მექანიზმებს. სიდრმისეულად წარმართა დისკუსიები კლიმატის ცვლილებებთან დაკავშირებით, რამაც შესაძლოა, ფართო გავლენა იქონიოს გლობალური ეკონომიკისა და ფინანსური სისტემის სტრუქტურასა და ფუნქციონირებაზე, აგრეთვე ცალკეული ფინანსური ინსტიტუტების, მათ შორის სადაზღვევო კომპანიების მდგრადობაზე (სადაზღვევო კომპანიები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ კლიმატთან და-

კავშირებული რისკების მართვაში). აღინიშნა, რომ Covid-19 პანდემიამ ხაზი გაუსვა დაზღვევის მნიშვნელობას გლობალური მასშტაბით, აქვე გამოიკვეთა - სიცოცხლის და არასიცოცხლის დაზღვევის დაცვის სუსტი მხარეები, კიბერ უსაფრთხოებასთან, კლიმატურ ცვლილებებთან და პანდემიასთან დაკავშირებული ახალი რისკების დამატებითი კვლევის საჭიროება.

როგორც კონფერენციაზე აღინიშნა, მიუხედავად იმისა, რომ პანდემიამ გარკვეული გავლენა იქონია კომპანიების გადახდისუნარიანობაზე, მათ შეინარჩუნეს ოპერატიულობა/ფინანსური მდგრადობა.

საქართველო, რეგიონიდან გამომდინარე, ასოციაციის (IAIS) ფარგლებში განეწესიანებულია ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის და ამიერკავკასიის რეგიონულ კომიტეტში (CEET Central, Eastern EU and Transcaucasian Region), რომელიც ძირითადად იხილავს დაზღვევის აქტუალურ საკითხებს რეგიონულ ქრილში და მონაწილეობას იღებს კომიტეტის წევრობის ფარგლებში ჩატარებულ სემინარებსა და კონფერენციებში.

2020 წელს CEET კომიტეტის ფარგლებში, სამსახურმა, ონლაინ რეჟიმში, მონაწილეობა მიიღო სპეციალურ სასწავლო კურსში, რომელიც სლოვენიის რესპუბლიკის სადაზღვევო ზედამხედველობის სააგენტოს ეგიდით, ილინოისის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან არსებული „დაზღვევისა და რისკის მენეჯმენტის ქეითის სკოლის“ („The Katie School of Insurance and risk management“) მიერ განხორციელდა და შედგებოდა სპეციალური სასემინარო კურსებისგან. სხვა საკითხებთან ერთად, იგი ასევე მოიცავდა პანდემიის ფონზე არსებული საერთო სურათის მიმოხილვას, პრობლემური სადაზღვევო კომპანიების იდენტიფიცირებას, Covid-19-ის გავლენას სადაზღვევო კომპანიების გადახდისუნარიანობაზე, კანონმდებლობის როლისა და შესაბამისობის განხილვა/გათვალისწინებას, გადაზღვევის საკითხებს, მათი წარმოშობის, ევოლუციისა და გადახდისუნარიანობაზე გავლენის შესწავლის ჩათვლით; სიცოცხლის დაზღვევის, დაზღვევის

მიმართულებით სარეიტინგო სააგენტოების საქმიანობის და სხვა არაერთ საკითხს, რომელიც საბოლოოდ შეჯამდა დასკვნით სესიაზე;

საანგარიშო პერიოდში სამსახურმა მონაწილეობა მიიღო ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) ეგიდით ჩატარებული დისტანციური ფორმატის შეხვედრაში, რომელიც მიეძღვნა ფინანსური სექტორის მომხმარებელთა უფლებების დაცვას Covid-19-ით გამოწვეული სირთულეების ფონზე. სხვადასხვა ქვეყნების (მათ შორის საქართველოს) მიერ შეივსო კითხვარი, რომელიც ასახავდა კონკრეტულ იურისდიქციებში ძირითად გამოწვევებს და Covid-19 აფეთქების საპასუხოდ გატარებულ ზომებს/ღონისძიებებს, რომელიც შემდგომში გაანალიზდა. ასევე, მოცემულთან დაკავშირებით განიხილეს სამომავლო (გრძელვადიანი) მიდგომები;

სამსახურმა გააგრძელა თანამშრომლობა საპენსიო ზედამხედველთა საერთაშორისო ასოციაციასთან (IOPS), რომლის წევრიც 2020 წლიდან არის. აღნიშნული ორგანიზაცია შეიქმნა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD), ასევე საპენსიო რეგულატორთა და ზედამხედველთა საერთაშორისო ქსელის (INPRS) ინიციატივით და ამჟამად მასში განეწესიანებულია 91 წევრი სახელმწიფო (მათ შორის ჩვენი მეზობელი სახელმწიფოები: სომხეთი, თურქეთი, რუსეთი, ყაზახეთი და სხვ). ორგანიზაცია მჭიდროდ თანამშრომლობს ისეთ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, როგორებიცაა მსოფლიო ბანკი (WB), საერთაშორისო სოციალური უსაფრთხოების ასოციაცია (ISSA), დაზღვევის ზედამხედველთა საერთაშორისო ასოციაცია (IAIS), საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF), ასევე, მსოფლიოს მრავალ ქვეყანასთან და ჩართულია საპენსიო ზედამხედველობის პოლიტიკის შემუშავება-განვითარებაში. მისი საქმიანობის მთავარი მიზანია, საზედამხედველო რგოლის ეფექტიანობისა და ხარისხის გაზრდა კერძო საპენსიო სისტემებზე ზედამხედველობის პროცესში. ორგანიზაცია ადგენს საპენსიო ზედამხედველობის საერ-

თაშორისო სტანდარტებს, ასევე უზრუნველყოფს საპენსიო ზედამხედველობის სამსახურების დახმარებას, განსაკუთრებით ზრდადი ეკონომიკის ქვეყნებში;

საანგარიშო პერიოდში, სამსახური პირველად დაესწრო ასოციაციის მიერ გამართული ტექნიკური კომიტეტის შეხვედრებს და წლიურ გენერალურ შეხვედრას, რომელიც პანდემიიდან გამომდინარე ჩატარდა ვირტუალურად, დისტანციურ რეჟიმში. როგორც საერთაშორისო ფორუმების უმრავლესობა, აღნიშნულიც ძირითადად მიეძღვნა პანდემიურ სიტუაციას და მის გავლენებს კერძო საპენსიო ურთიერთობებზე, საპენსიო დანაზოგებზე ადრეული წვდომის პრობლემატიკას, მასთან დაკავშირებული ზედამხედველობის მიდგომებს, ლიკვიდურობისა და ფინანსური სტაბილურობის საკითხებს, საპენსიო აქტივების როლს და არსებულ მდგომარეობას, საზედამხედველო მეთოდოლოგიების კორექტირებას ახალ გარემოში ადაპტაციის მიზნით. საზედამხედველო მიდგომებს კერძო საპენსიო სექტორში კიბერუსაფრთხოების გასაძლიერებლად და სხვა მრავალს. შეხვედრა მნიშვნელოვანი პლატფორმაა მოცემულ სფეროში საერთაშორისო პრაქტიკის გაზიარების და საერთაშორისო ჩართულობის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით;

საანგარიშო პერიოდში, წინა წლების მსგავსად, მჭიდრო თანამშრომლობა გაგრძელდა სამსახურსა და „მედია სააგენტო XPRIMM“-ს (Promoting the Reinsurance & Insurance Market by Media) შორის, რომელიც სპეციალიზებულია დაზღვევა/გადაზღვევის, დაზღვევის საშუაშვლო საქმიანობის და კერძო საპენსიო დაზღვევის საკითხებზე. სამსახურისა და საქართველოს სადაზღვევო ბაზრის მხარდაჭერით, საქართველოში დაგეგმილი იყო საერთაშორისო სადაზღვევო კონფერენციის ჩატარება აპრილის თვეში, თუმცა ბუნებრივია, მისი ჩატარება ადგილზე ვერ მოხერხდა. ვინაიდან საქართველოს საერთაშორისო სადაზღვევო კონფერენცია სადაზღვევო ბაზრისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი ღონისძიებაა და მაღალი დონის პლატფორმაა, ეფექტური

საშუალებაა ბიზნესთან დაკავშირებული შეხედულებების გასაცვლელად, ადგილობრივი და უცხოური სადაზღვევო კომპანიების, ბროკერების, IT პროვაიდერების, საჯარო სექტორის, ფინანსური ინსტიტუციებისა და სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლების აზრთა გაზიარებისთვის, მხარეთა ერთობლივი ძალისხმევით, იგი ჩატარდა მოგვიანებით, ნოემბერში, დისტანციურ რეჟიმში და საკმაოდ დიდი ინტერესი გამოიწვია. მასში, გარდა სამსახურისა და საქართველოს სადაზღვევო ბაზრის წარმომადგენლებისა, მონაწილეობდნენ საერთაშორისო ექსპერტები, რომელთაგან განსაკუთრებით აღსანიშნავია ფრანკფურტის გოეთესა და ლუვენის უნივერსიტეტების პროფესორის - კარელ ვან ჰულის (იგი ითვლება ავტორად ევროკავშირში გადახდისუნარიანობა 2-ის სისტემის), ესპანეთის სამეფოს ეკონომიკურ საქმეთა და ციფრული ტრანსფორმაციის სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფი დაზღვევისა და საპენსიო ფონდების (DGSFP) გენერალური დირექტორის მოადგილის რეგულირებისა და საერთაშორისო ურთიერთობების საკითხებში - ფრანცისკო კარასკო ბაპამონდეს მონაწილეობა.

კონფერენციის მთავარი თემები იყო ჯანდაცვის დაზღვევის სფეროში პანდემიის პერიოდში ევროპასა და საქართველოს სადაზღვევო ინდუსტრიაში არსებული მდგომარეობა და მიმდინარე გამოწვევები, ასევე, სადაზღვევო სისტემის დიგიტალიზაციის აქტუალობა და მისი მნიშვნელობა. განიხილეს სამომავლო გეგმები და გამოითქვა იმედი შემდგომი, უფრო ნაყოფიერი თანამშრომლობის;

საანგარიშო პერიოდში, კერძოდ სექტემბერში „მედია სააგენტო XPRIMM“-ს ინიციატივით, ასევე დისტანციურ რეჟიმში გაიმართა შეხვედრა, რომელსაც, გარდა სამსახურის წარმომადგენლებისა, ესწრებოდნენ საქართველოს რიგ სადაზღვევო კომპანიათა და სადაზღვევო კომპანიათა ასოციაციის წარმომადგენლები. შეხვედრაზე განიხილეს მსოფლიოში და საქართველოს სადაზღვევო ბაზარზე Covid-19 პანდემიით გამოწვეული

სირთულეები, კრიზისის დაძლევის მიმართულებით სხვადასხვა ქვეყნებისა და სამსახურის მიერ გატარებული ღონისძიებები და მექანიზმები. დისკუსია ასევე შეეხო, მოცემული რეალობის გათვალისწინებით, ბაზრის შემდგომი პერიოდის განვითარების პერსპექტივებს. აღსანიშნავია, რომ ონლაინ შეხვედრაზე პოზიტიურად შეფასდა სამსახურის მიერ გატარებული ღონისძიებები, განსაკუთრებით, სადაზღვევო კომპანიების კაპიტალის ზრდის საბოლოო ეტაპით გათვალისწინებული ვადის ერთი წლით გადავადება, რადგან კაპიტალის ზრდა მძიმე ტვირთად დააწვებოდა სადაზღვევო ინდუსტრიას;

2020 წელს აზიის განვითარების ბანკისა (ADB) და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს თანამშრომლობის ფორმატში დაიწყო მუშაობა კერძო საპენსიო სისტემის (III პილარი) ფარგლებში. საკითხში ჩაერთო საერთაშორისო ექსპერტთა ჯგუფი და სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურული ერთეულის წარმომადგენლები, ისევე როგორც სამსახური, როგორც მოცემული სფეროს საზედამხებველო უწყება. ჩატარდა პირველადი სამუშაოები, მოხდა არსებულ სისტემაში ნაკლოვანებების/ ხარვეზების და სავარაუდო მიდგომების იდენტიფიცირება (საკითხი 2003/41/EC ევროპარლამენტისა და საბჭოს დირექტივა „პროფესიული საპენსიო უზრუნველყოფის ინსტიტუტების საქმიანობებისა და მათზე ზედამხედველობის“ ქრილშიც) განხილვა და ზოგადი მონახაზის შემუშავება ძირითად საკითხებზე, რომელიც საჭიროებს შემდგომ შეჯერებას დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით, რათა დაიგეგმოს შემდგომი (მათ შორის საკანონმდებლო) პროცესი;

2020 წელს გაგრძელდა თანამშრომლობა მსოფლიო ბანკთან ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული „საქართველოს ფინანსური ჩართულობისა და ანგარიშვალდებულების“ (2019-2022) პროექტის ფარგლებში. იგი ითვალისწინებს სამსახურისთვის ტექნიკური დახმარების გაწევას და საქართველოს სადაზღვევო ბაზარზე ახალი სადაზღვევო

პროდუქტების განვითარება/დანერგვას, როგორცაა მესამე პირის წინაშე პასუხისმგებლობის სავალდებულო დაზღვევა სამედიცინო მომსახურების მიმწოდებლებისთვის, მშენებლებისა და არქიტექტორებისთვის, სიცოცხლის დაზღვევის პროდუქტები და ინდექსზე დაფუძნებული აგროდაზღვევის განვითარება/ხელშეწყობა.

საანგარიშო პერიოდში მსოფლიო ბანკის სადაზღვევო ჯგუფის ექსპერტების მიერ პროექტის ფარგლებში მომზადდა ანგარიში საქართველოში აგროდაზღვევის ამჟამინდელ სქემასთან დაკავშირებით, აღინიშნა ამ სფეროს გამოწვევები, ასევე აისახა რეკომენდაციები აღნიშნული სფეროს განვითარების და გაუმჯობესების თვალსაზრისით, ისევე როგორც რეკომენდაციები, თუ როგორ იქნება შესაძლებელი დაინერგოს ესა თუ ის ახლებური მიდგომა. საკითხში აქტიურადაა ჩართული ა(ა)იპ სოფლისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების სააგენტო (ARDA), როგორც აგროდაზღვევის უშუალოდ აღმასრულებელი რგოლი. მოქმედი აგროპროგრამის გაუმჯობესებისა და წარმატებული სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის სისტემის შექმნის მიმართულებით გაიცა ძირითადი რეკომენდაციები ტარიფის აქტუარული კალკულაციის საფუძველზე შემუშავების, რისკის გადანაწილების ეფექტურობისთვის ალტერნატიული გზების ძიების (მაგ. პულინგი), მონაცემთა დამუშავების, რისკების კლასიფიკაციის ახლებური მიდგომების, სხვადასხვაგვარი სადაზღვევო პროდუქტების შემუშავების გეოგრაფიული მდებარეობის თავისებურებების გათვალისწინებით და სხვა.

აღნიშნული ანგარიშის უკეთ გასაცნობად, სამსახურის უშუალო ორგანიზებით და ჩართულობით, მსოფლიო ბანკის ექსპერტების მიერ ჩატარდა სამუშაო შეხვედრა საქართველოს სადაზღვევო ინდუსტრიასთან. შეხვედრის შემდეგ მაქსიმალურად მოხდა სადაზღვევო ინდუსტრიის ხედვების და შენიშვნების გათვალისწინება პროექტის შემდგომი განვითარების კუთხით.

2020 წელს ამავე პროექტის ფარგლებში მსოფლიო ბანკის ექსპერტებმა განიხილეს საქართველოს სიცოცხლის დაზღვევის ბაზარი, სისტემა და არსებული გამოწვევები. მომზადდა პირველადი ანგარიში, რაც მიზნად ისახავს საქართველოში სიცოცხლის დაზღვევის სექტორის მიმოხილვას მიმდინარე ეტაპზე. ხაზი გაესვა იმ გარემოებას, რომ დღეის მდგომარეობით საქართველოში მხოლოდ ვადიანი სიცოცხლის დაზღვევის ბაზარია, (ხოლო გრძელვადიანი (მაგროვებადი) პროდუქტი ბაზარზე არ არსებობს, გამოიკვეთა ის მიზეზები, რომელიც არამხოლოდ საქართველოსთვის, არამედ განვითარებადი ეკონომიკის ქვეყნების უმრავლესობისთვისაა დამახასიათებელი, რაც ძირითადად გულისხმობს გრძელვადიანი სანდო საინვესტიციო ინსტრუმენტების არარსებობას, დაბალშემოსავლიანობას, ფინანსური განათლების და ცნობადობის ნაკლებობას, გრძელვადიან პერიოდებში ნდობის ფაქტორებს და სხვა. პირველადმა ანგარიშმა მოიცვა არსებული პრაქტიკა, მარეგულირებელი ჩარჩო, ბაზრის საჭიროებები და სავარაუდო გზები, რომლითაც შესაძლებელი იქნება ახალი გრძელვადიანი (მაგროვებადი) ანუიტეტური ტიპის სიცოცხლის დაზღვევის პროდუქტების შემუშავება. გამოიკვეთა პირველადი ღონისძიებები, რომელიც მოიცავს საგადასახადო შეღავათებს, საინვესტიციო ინსტრუმენტების განვითარებას, ანდერაიტერული და აქტუარული საქმიანობების

განვითარებას ამ მიმართულებით, სიკვდილიანობის ცხრილების შედგენისას მიდგომების გადახედვას, საზედამხედველო ჩარჩოს (მათ შორის საინვესტიციო, რეზერვების ფორმირების, საქმიანობების კლასიფიკაციის და სხვა).

აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში ანგარიშის ირგვლივ სამსახურის უშუალო ორგანიზებით და სადაზღვევო ინდუსტრიის ინიციატივით ჩატარდა სამუშაო შეხვედრა (დისტანციურად) მსოფლიო ბანკის ექსპერტების ჩართულობით, სადაც მაქსიმალურად გაიზიარეს სადაზღვევო ინდუსტრიის ხედვები და შენიშვნები პროექტის მიმართულებით.

ბაზრის მონაწილეებისგან მოხდა ინფორმაციის მიღება იმ მიმართულებებზე, რომელთა პირობებშიც ბაზარი შეიძლება განვითარდეს, სიცოცხლის დაზღვევის მდგომარეობის მიმოხილვა, აზრთა გაცვლა ინდუსტრიის ხელთ არსებული პრაქტიკის, ასევე ანგარიშში ასახული რეკომენდაციების განხორციელების პერსპექტივებისა და მოლოდინების შესახებ. აღინიშნა, რომ მოცემული პროცესი გრძელვადიანია, მოითხოვს დიდ ძალისხმევას, კომპლექსურ მიდგომებს და მრავალი ფაქტორის გათვალისწინებას. აქვე, მსოფლიო ბანკის მიერ დაიგეგმა შემდგომი, მეორე ეტაპი, რომელიც ფოკუსირებული იქნება კონკრეტულ სამომავლო გეგმებზე.

7. საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტი (TWINNING)

2020 წელს სამსახურში კვლავ გაგრძელდა 2019 წელს დაწყებული, ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული საჯარო სამსახურების დაძმობილების პროექტი (TWINNING) - „საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის შესაძლებლობების გაძლიერება“, რომლის მიზანია საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული დაზღვევის სფეროს მარეგულირებელი კანონმდებლობის ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოება. პროექტი ორწლიანია და ითვალისწინებს „დაზღვევისა და გადაზღვევის საქმიანობის დაწყებისა და ფუნქციონირების შესახებ“ (SOLVENCY II) ევროპარლამენტისა და ევროსაბჭოს 2009 წლის 25 ნოემბრის 2009/138/EC დირექტივასთან საქართველოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციას და მისი ბიუჯეტი შეადგენს 1,200,000 ევროს, რომლის ფარგლებში ევროკავშირის წევრი ქვეყნის, ესპანეთის სამეფოს ანალოგიური სამსახური - ეკონომიკურ საქმეთა და ციფრული ტრანსფორმაციის სამინისტროს დაქვემდებარებაში არსებული „დაზღვევისა და საპენსიო ფონდების გენერალური დირექტორატი“, გრძელვადიანი და მოკლევადიანი ექსპერტების ჯგუფით დახმარებას უწევს სამსახურს, სადაზღვევო კომპანიათა გადახდისუნარიანობის ახლებური სტანდარტის და მისი თანმდევი პროცესების დანერგვის მიმართულებით.

პროექტის ზოგადი მიზანია, ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შეთანხმებით საქართველოს მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების ხელშეწყობა და ფინანსური (სადაზღვევო) სექტორის ანგარიშვალდებულების, უსაფრთხოებისა და ეფექტიანობის გაზრდა; ხოლო **კონკრეტული მიზანი** - სამსახურის ინსტიტუციური და ადამიანური რესურსების შესაძლებლობების გაძლიერება,

რაც უზრუნველყოფს სადაზღვევო სექტორის ეფექტიანობის გაუმჯობესებას, სამსახურისადმი ანგარიშვალდებულების დახვეწას, სფეროს ფინანსურ უსაფრთხოებას და ევროკავშირის რეგულაციებით გათვალისწინებული გადახდისუნარიანობა 2-ის სტანდარტის დასაწერად სამართლებრივი ჩარჩოს შემუშავებას;

გადახდისუნარიანობა 2 არის ევროკავშირის ტერიტორიაზე მოქმედი რისკზე დაფუძნებული სისტემა, რომელიც არეგულირებს სადაზღვევო საქმიანობის და მისი ზედამხედველობის ყველა ეტაპს. იგი არის დინამიკური - იცვლება რისკის ცვლილების შესაბამისად. გადახდისუნარიანობა 2 ძირითადად გულისხმობს მზღვეველის შესაძლებლობას, უფრო ეფექტიანად შეასრულოს დამზღვევის წინაშე აღებული ვალდებულებები, ემსახურება კომპანიათა ფინანსური სიმყარის გაძლიერებას, მათ წინაშე მდგარი რისკების სათანადო იდენტიფიცირებას და მართვას, შიდა მართვის სტანდარტების დანერგვას, მომხმარებელთა უფლებების დაცვას, სამსახურის სათანადო და დროულ ზედამხედველობას, რაც საბოლოოდ უზრუნველყოფს სადაზღვევო სისტემის გამართულ ფუნქციონირებას და მისი სანდოობის გაზრდას.

პროექტი მოიცავს ორ კომპონენტს: ახალი საკანონმდებლო/სარეგულაციო ჩარჩოს შექმნა გადახდისუნარიანობა 2-ის სტანდარტის შესაბამისად და ინსტიტუციური და ადამიანური რესურსების შესაძლებლობების გაძლიერება, როგორც სამსახურის თანამშრომელთა ცოდნისა და გამოცდილების გაზრდით, ისე მზღვეველთა ცნობიერების ამაღლების გზით.

თავის მხრივ, სისტემა შედგება სამი კომპონენტისგან (ე.წ. პილარისგან), სადაც თითოეული დაყოფილია შესაბამისი წესით:

„პირველი პილარი“ მოიცავს მზღვეველებისადმი ფინანსურ მოთხოვნებს, როგორცაა მოთხოვნები მინიმალური კაპიტალის, გადახდისუნარიანობის, აქტივებისა და ვალდებულებების შეფასების, ტექნიკური რეზერვების გაანგარიშების, საკუთარი სახსრების გაანგარიშების და ამ გაანგარიშებისას გამოსაყენებელი მიდგომების-სტანდარტული ფორმულების, სპეციფიკური პარამეტრებისა თუ შიდა მოდელების მიმართ. მოცემული კომპონენტის დანერგვა საკმაოდ დიდი გამოწვევაა სადაზღვევო სექტორისთვის (ისევე, როგორც თავისდროზეევროკავშირისქვეყნების ფარგლებში), შესაბამისად, მომავალში დეტალურად იქნება გაანალიზებული დანერგვის ეტაპები, შესაძლებლობები და არსებული (ადგილობრივი) გარემო.

„მეორე პილარი“ აგებულია მართვის სისტემაზე და ზედამხედველობის საკითხებზე და მოიცავს უფრო ხარისხობრივ მოთხოვნებს, როგორებიცაა კომპანიათა შიდა მართვის სისტემა, ამ სისტემის შემადგენელი ძირითადი ფუნქციები - აქტუარული, შიდა აუდიტის, შიდა კონტროლისა და შესაბამისობის, რისკის მენეჯმენტი/მართვა, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს ე.წ. საკუთარი რისკისა და გადახდისუნარიანობის შეფასების (ORSA) პროცესის დანერგვას, მოცემული გამოწვევაა, ინდუსტრიისთვის, რადგან უნდა დაინერგოს სრულიად ახლებური მართვის სისტემა კომპანიის შიგნით, ასევე ზედამხედველობისთვის, რადგან მოცემულ სისტემას ესაჭიროება ახლებური საზედამხედველო მიდგომების დანერგვა.

„მესამე პილარი“ მოიცავს ზემოხსენებული 2 პილარის ნაწილში მზღვეველის ანგარიშვალდებულებას, მათ შორის ანგარიშგების სხვადასხვა ფორმებს, საჯარო ანგარიშგებას, ასევე საბაზრო დისციპლინის განმტკიცებას, გამჭვირვალობასა და ღიაობას.

საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობისგან განსხვავებულია გადახდისუნარიანობა 2-ის ლიცენზირების მიდგომებიც, რომლის თანახმადაც ლიცენზიები გაიცემა კლასების

(კლასთა ჯგუფების) შესაბამისად (არა სიცოცხლის დაზღვევაში - 18 კლასი; სიცოცხლის დაზღვევაში - 9 კლასი და გადაზღვევა).

ყველა ზემოხსენებული საკითხი მოითხოვს ზუსტ მიდგომებს (ეტაპობრივი, ერთიანი), რესურსების მაქსიმალურ მობილიზაციას, შესაბამისი საკანონმდებლო პროცესის სწორ დაგეგმვას, სათანადოდ წარმართვას მისი დანერგვის (საჭიროების შემთხვევაში გარდამავალი) პერიოდების სწორი გაანალიზებით, რასაც აცნობიერებს როგორც ევროპული, ასევე ქართული მხარე.

სამსახურის თანამშრომელთა ცოდნისა და გამოცდილების გაძლიერების მიზნით, პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი აქტივობები გაიწერა დეტალურად, კონკრეტული თემატიკის მიხედვით, ჩატარების განრიგის და გამოსაყენებელი მეთოდოლოგიის გათვალისწინებით. ტრენინგები/სემინარების და შეხვედრების ჩატარება დაგეგმილი იყო, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ.

2020 წლის დასაწყისში, მსოფლიოში განვითარებული მოვლენების გათვალისწინებით, რაც უკავშირდებოდა ახალი კორონავირუსით (Covid-19)გამოწვეულ პანდემიას, გარდაუვალი გახდა დაგეგმილ სცენარში კორექტირებები, როგორც უშუალოდ პროექტის განხორციელების, ისე მისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე, შესაბამისი ეფექტიანობის შენარჩუნების მიზნით. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სხვა სფეროების მსგავსად, გამოწვევების წინაშე დადგა სამსახურში მიმდინარე TWINNING პროექტიც. საანგარიშო წლის დასაწყისში ყველაფერი გეგმის მიხედვით წარიმართა, თუმცა მარტსა და აპრილში, პანდემიასთან დაკავშირებული როგორც ადგილობრივი, ისე საერთაშორისო შეზღუდვების გათვალისწინებით, პროექტი დროებით შეფერხდა.

ზემოაღნიშნული შეფერხების პერიოდში, ორივე მხარის ძალისხმევით, მოლაპარაკებების შედეგად გადაწყდა, რომ მაქსიმალური ადაპტაცია მომხდარიყო არსებულ გარემოსთან

და გამოყენებული ყოფილიყო ყველა რესურსი და საშუალება, რაც შესაძლებელს გახდიდა პროექტის არა მხოლოდ გაგრძელებას, არამედ მისი ეფექტიანობის მაქსიმალურ შენარჩუნებას. მხარეთა მუშაობით, სამსახურის თანამშრომლებთან სასწავლო შეხვედრები ნაცვლად ადგილზე ჩატარებისა, გადაწყდა ჩატარებულიყო ონლაინ სივრცეში. მოხდა დაგეგმილი პროგრამის გადაწყობა და არსებულ საჭიროებებზე მორგება. შესაბამისად, მაისიდან კვლავ განახლდა პროექტით გათვალისწინებული სწავლებები, რამაც უკვე zoom პლატფორმაში გადაინაცვლა (ქვეყნის ფარგლებს გარეთ დაგეგმილი შეხვედრების ჩატარება მთლიანად დამოკიდებულია პან-დემიური სიტუაციის სტაბილიზაციაზე).

2020 წლის განმავლობაში ინტენსიურად, ყოველდღიურ რეჟიმში, zoom პლატფორმის მეშვეობით წარიმართა სწავლებები/შეხვედრები, (იანვარ-თებერვალში ესპანელი ექსპერტები ადგილზე სტუმრობდნენ საქართველოს), რომელშიც ჩართული იყვნენ სამსახურის შესაბამისი რგოლის წარმომადგენლები, ხოლო ევროკავშირის მხრიდან, როგორც გრძელვადიანი, ისე მოკლევადიანი ესპანელი ექსპერტები, საკითხების სპეციფიკის გათვალისწინებით. შეხვედრებმა მოიცვა შემდეგი საკითხები:

დაზღვევის არსებული სამართლებრივი ჩარჩოს ანალიზი - ესპანელი ექსპერტების მიერ მოხდა საქართველოში არსებული საკანონმდებლო ჩარჩოს ანალიზი და ვინაიდან ევროკავშირის ახალი სისტემა სრულიად განსხვავებულ მიდგომას გულისხმობს, გამოიკვეთა სადაზღვევო სფეროს მარეგულირებელი ახალი საკანონმდებლო ჩარჩოს შექმნის აუცილებლობა, რომლის შემუშავებაშიც უშუალოდ ჩაერთნენ ესპანელი ექსპერტები და 2020 წლის განმავლობაში ჩატარებული მისიების კვალდაკვალ, მომზადდა კანონმდებლობის პირველადი ჩარჩოს მონახაზი, რომელიც მრავალმხრივ მუშაობას მოითხოვს მომავალში, მისი სრულყოფის, საქართველოს საკანონმდებლო ჩარჩოსთან ადაპტაციის,

მაქსიმალური დაახლოებისა და არსებული რეალობის გათვალისწინებით (საჭიროების შესაბამისად, შესაძლოა შემუშავდეს დამატებითი დოკუმენტებიც).

მართვის სისტემა, რომელიც თავის თავში აერთიანებს ოთხ ფუნქციას: რისკის მართვის, შესაბამისობის, შიდა აუდიტის და აქტუარულ ფუნქციებს.

გადახდისუნარიანობა 2-ის ტრანსპოზიცია, სარეგულაციოცვლილებები, პროპორციულობის პრინციპები, გამონაკლისები, რაც ძირითადად მოიცავს გადახდისუნარიანობა 2-ის დირექტივით გათვალისწინებულ გამონაკლისებს გარკვეული მახასიათებლების მქონე კომპანიებისთვის და მათ მიმართ მოთხოვნების პროპორციულ დაწესებას. დანერგვის ეტაპების თანმიმდევრულობას და სარეგულაციო ჩარჩოს შინაარსს.

დაზღვევის დისტრიბუცია/ბიზნეს ქცევის საკითხები, რამაც მოიცვა ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2016 წლის 20 იანვრის 2016/97 დირექტივა დაზღვევის დისტრიბუციის თაობაზე და მისი მნიშვნელობა მომხმარებლის უფლებების ეფექტიანი დაცვისთვის, ასევე მოცემული დირექტივისა და გადახდისუნარიანობა 2-ის ურთიერთმიმართების საკითხები.

დაფუძნების და მომსახურების მიწოდების თავისუფლების ანალიზი - აღნიშნული აქტივობის მთავარი მიზანი იყო ევროკავშირის ძირითადი პრინციპის, მომსახურებისა და დაფუძნების თავისუფლების პრაქტიკულად მუშაობის ანალიზი ესპანეთის სამეფოს მაგალითზე, სადაზღვევო ზედამხედველ უწყებებს შორის თანამშრომლობის სხვადასხვა მექანიზმები და სარეგულაციო ჩარჩოს მიმოხილვა, ტრანსსასაზღვრო აქტივობები, მონაცემთა გაცვლის საკითხები ეროვნულ საზედამხედველო უწყებებს შორის.

ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (IFRS) და მისი დანერგვის პროცესი ევროკავშირისა და ესპანეთის სამეფოში - ფი-

ნანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (IFRS) წარმოადგენს მაღალი ხარისხის, გლობალურ დონეზე მიღებული ანგარიშგების სტანდარტს. ამ აქტივობის მიზანი იყო სემინარის მონაწილეთათვის სტანდარტების შემოღების მიზნების და ამოცანების გაცნობა და ასევე, მოხდა დანერგვის პროცესთან დაკავშირებით, როგორც ესპანეთის, ასევე ზოგადად, ევროკავშირის გამოცდილების გაზიარება.

მარეგულირებლის როლის ანალიზი, სადაც ძირითადად განხილული იყო საზედამხედველო სამსახურების როლი, ფუნქციები და მიდგომები გადახდისუნარიანობა 2-ის კონტექსტში, ასევე ამ მხრივ მოხდა ევროპული გამოცდილების გაზიარება სამსახურისთვის.

ზემოაღნიშნულის გარდა, წლის მანძილზე განხილული იყო აქტივების/ვალდებულებების შეფასების, სიცოცხლის/არასიცოცხლის დაზღვევის ტექნიკური რეზერვების შექმნა/შეფასების, საკუთარი კაპიტალის შეფასების, მზღვევლის რეორგანიზაცია/ლიკვიდაციის, საზედამხედველო მიდგომების, ანგარიშვალდებულების, კაპიტალის სხვადასხვა ფორმების (გადახდისუნარიანობის/მინიმალური SCR/MCR) ფორმირების წესები, ინფორმაციის გასაჯაროების, სადაზღვევო საქმიანობის დაწყების წინაპირობები/მოთხოვნები და სხვა თანმდევი საკითხები.

2020 წლის დასაწყისში, პროექტის მეორე კომპონენტის ფარგლებში (რომელიც ინსტიტუციური და ადამიანური რესურსების შესაძლებლობების გაძლიერების ნაწილში მოიცავს მზღვეველთა ცნობიერების ამაღლებას), მოეწყო შეხვედრა სადაზღვევო ინდუსტრიის წარმომადგენლებთან, გადახდისუნარიანობა 2-ის სისტემის ქართული მხარისთვის გაცნობის მიზნით. რადგან, ეს არის სრულებით ახალი, ყოვლისმომცველი მიდგომა, რაც აერთიანებს სადაზღვევო საქმიანობის და მისი ზედამხედველობის ყველა ეტაპს, მოითხოვს სრულიად ახლებურ გააზრებას და შესაბამის რეგულირებას. ამ-

დენად, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, იმთავითვე სწორად მომხდარიყო სადაზღვევო კომპანიების ინფორმირება აღნიშნულ რეფორმებთან დაკავშირებით. სწორედ ამ მიზნით, პროექტის მე-2 კომპონენტის ფარგლებში, წლის დასაწყისში, სამსახურში შეხვედრა შედგა სადაზღვევო ინდუსტრიისა და ევროპელი ექსპერტების მონაწილეობით. აღნიშნული შეხვედრა მიზნად ისახავდა გადახდისუნარიანობა 2-ის სამი ეტაპის, ე.წ. „პილარის“ განხილვას, გადახდისუნარიანობა 1-დან 2-ზე გარდამავალი პროცესის შესახებ სადაზღვევო კომპანიებისთვის ინფორმაციის მიწოდებას და სადაზღვევო ინდუსტრიის პერსპექტივების განხილვას.

პროექტის მეორე კომპონენტი დაკავშირებულია ზემოხსენებული სისტემის დანერგვისთვის შესაბამისი ადამიანური და ინსტიტუციური ბაზის შექმნასთან. სამსახურის ინსტიტუციური და ადამიანური რესურსის შესაძლებლობების გაძლიერება კი უზრუნველყოფს სადაზღვევო სექტორის ეფექტიანობის გაუმჯობესებას, სამსახურისადმი ანგარიშვალდებულების დახვეწას და სფეროს ფინანსურ უსაფრთხოებას. ამდენად, პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი იყო დაინტერესებული მხარეების (მათ შორის, როგორც კერძო, ასევე სახელმწიფო ინსტიტუციების) ჩართულობა, ბაზრის და მზღვეველების მზაობის შეფასება და იმპლემენტაციისთვის აუცილებელი საფუძვლების შესწავლა, საკითხების სადაზღვევო ბაზრისთვის შემდგომი გაცნობა/შეჯერება და დანერგვის სავარაუდო სცენარების მათთან ერთად გაანალიზება, რათა პროცესი წარმართულიყო სათანადო ეტაპების გავლით. პანდემიიდან გამომდინარე, შეუძლებლად ჩაითვალა ამ მასშტაბის/შინაარსის შეხვედრების ჩატარება სადაზღვევო კომპანიებთან. გარდა ამისა, განსახილველი საკითხების სპეციფიკურობის და სირთულის გათვალისწინებით, მიზანშეუწონლად ჩაითვალა ამ ტიპის შეხვედრების დისტანციურ რეჟიმში ჩატარება, რადგან ამას ექნებოდა მხოლოდ ფორმალური ხასიათი და არასათანადოდ ეფექტიანი, შესაბამისად შეუძლებელი იქნებოდა დასახული მიზნის

სრულყოფილად მიღწევა. ყოველივე ამის გათვალისწინებით, ესპანელი ექსპერტების მიერ შედგენილი სამუშაო გეგმა გადაიხედა და დაიგეგმა მე-2 კომპონენტის ადაპტაცია მომავალ რეალობასთან შესაბამისობაში.

აღსანიშნავია, რომ პროცესის სრულყოფილად წარმართვის მიზნით, არსებული გამოწვევების გათვალისწინებით, მხარეები შეჯერდნენ, რომ გახანგრძლივდეს პროექტი, (აღნიშნულზე არსებობს ევროკავშირის დელეგაციის მხარდაჭერა და მზაობა) პროექტის ჯამური ბიუჯეტის ფარგლებში.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, საანგარიშო პერიოდში გაიმართა პროექტის მმართველი კომიტეტის (Project Steering Committee) მორიგი 3 შეხვედრა. კომიტეტი შედგება ბენეფიციარი სახელმწიფოს (საქართველო) და ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოს (ესპანეთის სამეფო) მიერ პროექტის ფარგლებში წინასწარ განსაზღვრული ორივე მხარის ხელმძღვანელი პირებისგან, ასევე ევროკავშირის დელეგაციისა და საგარეო საქმეთა სამინისტროსთან არსებული პროგრამების ადმინისტრირების ოფისის (PAO) წარმომადგენლებისგან. მმართველი კომიტეტის თითოეული შეხვედრისას განიხილეს და დაამტკიცეს შესაბამისი პერიოდების წინა კვარტალური ანგარიშები, სამომავლო ღონისძიებების გეგმა და პროექტის ბიუჯეტი.

8. მომხმარებელთა უფლებების დაცვა და ფინანსური განათლება

მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიმართულებით დაზღვევის საკითხების შესახებ ცნობიერების ამაღლება ძალზე მნიშვნელოვანი საკითხია და 2020 წელს მომხმარებელთა უფლებების დაცვის სამმართველოს ფუნქციას დაემატა ფინანსური განათლება და შესაბამისად, ჩამოყალიბდა მომხმარებელთა უფლებების დაცვისა და ფინანსური განათლების სამმართველო. სამმართველოს მიზანია, როგორც მზღვეველებისთვის დადგენილი მოთხოვნების ზედამხედველობა და მომხმარებელთა განცხადებების განხილვა, ასევე, დაზღვევის სფეროში ფინანსური განათლებისა და ფინანსური ინკლუზიის ხელშეწყობა.

საანგარიშო პერიოდში სამსახურს „დაზღვევის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად, წარედგინა მომხმარებელთა უფლებების დაცვასთან დაკავშირებით მზღვეველების შიდა პოლიტიკა, ხოლო „ინსტრუქციის“ მოთხოვნის შესაბამისად, 2020 წლის 1-ელი იანვრიდან მზღვეველებს ევალებოდათ მომხმარებელთა პრეტენზიების განხილვის პროცედურის ვებგვერდზე გამოქვეყნება. აღნიშნულის რევიზია სამსახურმა დაასრულა წლის პირველ კვარტალში.

მომხმარებელთა უფლებების დაცვის კუთხით დისტანციური მონიტორინგის ფარგლებში, რომელიც მოიცავს როგორც მომხმარებელთა პრეტენზიების შესახებ ყოველთვიური ანგარიშგების შესწავლას, ასევე, განცხადებების განხილვისას მიღებული ინფორმაციის ანალიზსა და განზოგადებას, სამსახურმა აწარმოა მუდმივი დაკვირვება მზღვეველების საქმიანობაზე. გარდა გამოვლენილი დარღვევების მიმართ გატარებული სანქციებისა, მომხმარებელთა უფლებების დაცვასთან დაკავშირებით გამოვლენილ სხვადასხვა მნიშვნელოვან საკითხზე, საანგარიშო პერიოდში სამსახურმა უზრუნ-

ველყო შეხვედრების ორგანიზება ცალკეულ მზღვეველებთან.

2020 წელს სამსახურს განსახილველად წარედგინა 94 განცხადება. სამსახურმა აწარმოა კვლევა და საქმის წარმოება დასრულებულია ჯამურად 97 განცხადებასთან დაკავშირებით (მათ შორის 2019 წელს მიღებული 13 განცხადება), ხოლო 10 განცხადების განხილვა საანგარიშო პერიოდში დასრულებული არ არის. ჩატარებულია 225 (ყოველთვიური) მომხმარებელთა პრეტენზიების შესახებ ანგარიშგების რევიზია და მომზადდა შესაბამისი სამსახურებრივი/მოხსენებითი ბარათები.

მომხმარებელთა უფლებების დაცვის მიმართულებით დისტანციური მონიტორინგის ფარგლებში გამოვლინდა სხვადასხვა ტიპის დარღვევები და მათი სიმძიმის მიხედვით განხორციელდა შესაბამისი სახის სანქციის გამოყენება. კერძოდ, ჯამში 11 სანქცია, მათ შორის 3 - წერილობითი გაფრთხილება, 2 - წერილობითი მითითება და 6 - ფულადი ჯარიმა.

სამსახური აქტიურად თანამშრომლობს ა(ა)იპ სოფლისა განვითარების სააგენტოსთან. სამსახური თანამშრომლობის ფარგლებში ჩართული იყო 2020 წლის „აგროდაზღვევის პროგრამის“ შესახებ დადგენილების მომზადებაში, რომელიც ამოქმედდა ამა წლის 10 აპრილიდან. სამსახური აკვირდება „აგროდაზღვევის სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში სადაზღვევო ბაზარზე მიმდინარე პროცესებს. მზღვეველების მიერ მომხმარებლებისთვის შეთავაზებული პირობების შესწავლის მიზნით, სამსახურმა გამოითხოვა და შეისწავლა შესაბამისი ინფორმაცია ყველა მონაწილე მზღვეველისგან და შედეგები აცნობა პროგრამის განმახორციელებელს - ა(ა)იპ „სოფლის განვითარების სააგენტოს“.

სამსახური დაზღვევის საკითხებთან დაკავშირებით აქტიურად მონაწილეობდა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დაგეგმილი სარეგულაციო ცვლილებების პროექტის შემუშავებასა და სექტორთან შეჯერებაში. აღნიშნული ცვლილება მიმართულია საბანკო-სადაზღვევო პროდუქტების კუთხით კონკურენციის ხელშეწყობისა და მომხმარებლისთვის თავისუფალი არჩევანის უზრუნველყოფისკენ. ცვლილების ამოქმედება დაგეგმილია 2021 წელს.

ვინაიდან, საანგარიშო პერიოდში სამსახურის ვებგვერდიარმოიცავდა მომხმარებლებისთვის განკუთვნილ ინფორმაციას, განხორციელდა მოცულობითი სამუშაოები ვებგვერდზე განსათავსებელი ინფორმაციის თავმოყრის და აკუმულირების მიზნით და განთავსდა სამსახურის განახლებულ ვებგვერდზე.

ფინანსური განათლების მიმართულებით:

გამოიცა „მომხმარებლის სახელმძღვანელო“ - „მომხმარებელთა უფლებები სადაზღვევო ურთიერთობებში და მიმდინარე სიახლეები“. მომხმარებლის სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს დაზღვევის სფეროში ცნობიერების ამაღლების ხელშეწყობას და მომხმარებელთათვის ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის ზრდას.

სამსახურმა მიიღო მონაწილეობა საქართველოს ეროვნულ ბანკში ფინანსური განათლების საკითხებზე გამართულ შეხვედრებში და დაგეგმილის შესაბამისად, ფინანსური განათლებისადმი მიძღვნილ პირველ ვებგვერდზე განსათავსებლად, დაა-

მუშავა და მოამზადა მოცულობითი მასალა დაზღვევის საკითხების შესახებ. სპეციალური საინფორმაციო ვებგვერდის მისამართია - <https://finedu.gov.ge/ge/dazghveva-1>;

სამსახურის მიერ მომზადდა მასალა სამაგიდო თამაშისთვის - „მეტი გართობა და ნაკლები რისკი“, რომლის მიზანია, ახალგაზრდებმა შეიცნონ და განსაზღვრონ შესაძლო რისკები, თავიდან აიცილონ და ეფექტურად გაუმკლავდნენ მათ, შეემატოთ გამბედაობა. სამსახური აგრძელებს მუშაობას „სამაგიდო თამაშის“ გამოცემისთვის;

ფინანსური განათლების საკითხებთან დაკავშირებით, სამსახური ინტენსიურად თანამშრომლობს „შემნახველი ბანკის ფონდი საერთაშორისო თანამშრომლობისთვის“ (SBFIC)-თან.

ასევე, სამსახურის აქტიური ჩართულობით, „შემნახველი ბანკის ფონდი საერთაშორისო თანამშრომლობისთვის“ (SBFIC)-თან თანამშრომლობით, დაიგეგმა და განხორციელდა მზღვეველების შემოწმება იდუმალი მყიდველის საშუალებით. სამსახური აქტიურად იყო ჩართული შემოწმების პროცესის სწორად წარმართვაში. საანგარიშო პერიოდში SBFIC-მა წარმოადგინა მისტიკური დაკვირვების ანგარიში. სამსახურში მიმდინარეობს შემოწმების შედეგების დამუშავება და 2021 წლის პირველ კვარტალში დაგეგმილია შემოწმებული მზღვეველებისთვის მიღებული შედეგების გაცნობა ინდივიდუალური შეხვედრების ფორმატით და საჭიროების შემთხვევაში, შესაბამისი რეკომენდაციების გაცემა.

9. საზედამხედველო პროცესი

სამსახურის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა მზღვევლების, არასახელმწიფო საპენსიო სქემების დამფუძნებლების და სადაზღვევო ბროკერების ფინანსური მდგრადობის/გადახდისუნარიანობის უზრუნველყოფის და შენარჩუნების კონტროლი. სამსახურის ფუნქციები ასევე მოიცავს კომპანიების მიერ ფულის გათეთრების წინააღმდეგ ბრძოლის მონიტორინგს.

კომპანიების უშუალო ზედამხედველობა ხორციელდება სამსახურის მიერ დამტკიცებული ყოველთვიური და ყოველკვარტალური ანგარიშგების ფორმების, დამატებით მოთხოვნილი ინფორმაციის, მზღვევლების ადგილზე ინსპექტირების პროცესში მოპოვებული დოკუმენტაციისა და დეტალური მონაცემების შესწავლის/ანალიზის გზით. დაზღვევის სფეროს მარეგულირებელი კანონმდებლობის და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნების დარღვევის შემთხვევაში, სამსახური ახდენს კომპანიების სანქცირებას.

გარდა ამისა, ეფექტური ზედამხედველობისა და რეგულირების პროცესის მუდმივად გაუმჯობესების მიზნით, სამსახური ახორციელებს როგორც საქართველოში, ასევე მის ფარგლებს გარეთ არსებულ შესაბამის სახელმწიფო და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან კოორდინირებულ თანამშრომლობას, რათა მოხდეს მნიშვნელოვანი ინფორმაციის და გამოცდილების გაზიარება.

2020 წლის განმავლობაში მსოფლიოს მასშტაბით გავრცელებული პანდემიის ფონზე, ისევე, როგორც მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანაში, საჭირო გახდა გარკვეული შეზღუდვების შემოღება, რამაც მნიშვნელოვანი ზეგავლენა იქონია როგორც სამსახურის, ასევე სადაზღვევო

ინდუსტრიის საქმიანობაზე. შეზღუდვების დაწესების პირველივე დღიდან დაიწყო ბრუნვის მნიშვნელოვანი შემცირება დაზღვევის ისეთ სახეობებში, რომლებიც დაკავშირებული იყო საზღვრის კვეთასთან (შეზღუდვების დაწესებიდან 2 თვეში საქართველოში მოძრავი უცხო ქვეყნებში რეგისტრირებული ავტოტრანსპორტის მფლობელთა სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევის მოცულობა შემცირდა 55%-ით, ხოლო სამოგზაურო დაზღვევის მიმართულებით მოცულობის კლებამ 90%-ს გადააჭარბა). სულ მალევე შემცირება დაფიქსირდა ასევე სხვა ძირითადი დაზღვევის სახეობებშიც (ავტოტრანსპორტის დაზღვევა, ქონების დაზღვევა და ა.შ.), რადგან ადგილი ჰქონდა ბიზნეს სექტორის და ფიზიკური პირების შემოსავლების ან/და მობილობის შემცირებასაც.

ცხადია, რომ სადაზღვევო სექტორი მნიშვნელოვანი რისკების დაფარვას უზრუნველყოფს, გამოირჩევა მაღალი, ამავე დროს მზარდი კაპიტალიზაციით და ფარავს ეკონომიკის ყველა სექტორს. შესაბამისად, დაზღვეულთა ინტერესების უზრუნველყოფის, სექტორის სტაბილურობისა და, რაც ასევე მნიშვნელოვანია (პანდემიის დაწყების მომენტისთვის სექტორში დასაქმებული იყო 4000-მდე პირი, რაც მთლიანი საფინანსო სექტორის დასაქმებულ პირთა 12,9%-ს შეადგენს), სამუშაო ადგილების მაქსიმალურად შენარჩუნების მიზნით, სამსახურმა განახორციელა მნიშვნელოვანი პრევენციული ღონისძიებები, რათა დროულად მომხდარიყო ახალ რეალობასთან გამკლავება. აღნიშნული ღონისძიებები მოიცავდა, როგორც შიდა საორგანიზაციო პროცესების გადანაცვლებას, ასევე ბაზართან გაძლიერებულ კომუნიკაციას. შედეგად, უკვე ადრეულ ეტაპზე მოხდა მნიშვნელოვანი გამოწვევების იდენტიფიცირება და შესაბამისი ზომების

მიღება. კერძოდ, განხორციელდა შემდეგი სამუშაოები:

- ▶ უკვე 2020 წლის მარტში მომზადდა და მზღვევლებთან გაიგზავნა სპეციალური გამოკითხვის ელექტრონული კითხვა-რი/ანგარიში, რომელიც ასახავდა პანდემიასთან დაკავშირებით მზღვევლების მიმდინარე და პოტენციურ პრობლემებს, მათ პროგნოზებს მოკლევადიან პერსპექტივაში;
- ▶ პირველადი კომუნიკაციისა და ზემოხსენებულ ინფორმაციის ანალიზის საფუძველზე გამოვლინდა მიმდინარე და პოტენციური პრობლემები და გამოწვევები;
- ▶ იმავე დროს სამსახურმა გამართა ვიდეო კონფერენცია მზღვევლების წარმომადგენლებთან, რომლის დროსაც პანდემიასთან დაკავშირებული უმნიშვნელოვანესი საკითხები განიხილეს და იმსჯელეს შესაძლო გამოსავლის გზებზე.

გარდა ზემოხსენებულისა, აქვე აღსანიშნავია, რომ მიუხედავად სექტორის მიერ 2020 წლის მოგებით დასრულებისა, მისი დიდი წილი დაგენერირდა მზღვევლების საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული მოგებით, აგრეთვე აშშ დოლართან და ევროსთან მიმართებაში, ლარის გაუფასურების გამო უცხოურ ვალუტაში არსებული აქტივების გადაფასების შედეგად.

რაც შეეხება სადაზღვევო საქმიანობიდან მიღებულ მოგებას, ამ მიმართულებით ფიქსირდება ზრდის ტემპის შემცირება, რაც დიდი ალბათობით, 2021 წელსაც გაგრძელდება, მითუმეტეს, რომ შეზღუდული მობილობის გამო ჯანმრთელობის დაზღვევის სახეობაში აკუმულირებული გადადებული მიმართვები სამედიცინო დაწესებულებებში 2021 წლიდან გააქტიურდება.

სწორედ აღნიშნულის გათვალისწინებით, სამსახურმა, ბაზრის სტიმულირების ხელშეწყობის მიზნით, მიიღო გადაწყვეტილება, რომ 2020 წლის ბოლოსთვის დაგეგმილი მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნის გაზრდა გადაიდოს 2021 წლის ბოლომდე.

ასევე, შევიდა ცვლილებები საზედამხედველო კაპიტალის გაანგარიშების წესში, რომლის თანახმადაც აქტივების დაქვითვის კომპონენტებს გამოაკლდა გადავადებული საკომისიო ხარჯის უდიდესი (გადაუხდელი) ნაწილი.

ზემოხსენებული მხარდაჭერის ზომები მზღვევლებს მისცემს საშუალებას, მოახდინონ საბრუნავი სახსრების ინვესტირება ბიზნესში და დაეხმარებათ მათ საქმიანობის შენარჩუნებასა და პანდემიით გამოწვეული პრობლემების მოგვარებაში.

მიუხედავად პანდემიის პირობებში არსებული შეზღუდვებისა, 2020 წლის განმავლობაში სამსახური აგრძელებდა საზედამხედველო საქმიანობას როგორც დისტანციურ რეჟიმში, ასევე, შეძლებისდაგვარად, საოფისე პირობებში. კერძოდ, 2020 წლის განმავლობაში სამსახურმა შეამოწმა მზღვევლი ორგანიზაციიდან მიღებული 2019 წლის წლიური, IV კვარტლის, დეკემბრის და 2020 წლის I-III კვარტლებისა და იანვარ-ნოემბრის ფინანსური და სტატისტიკური ანგარიშგების ფორმები, საზედამხედველო კაპიტალის და გადახდისუნარიანობის მაჩვენებლის გაანგარიშების ფორმები.

შემოწმდა მზღვევლი ორგანიზაციების და სადაზღვევო ბროკერების მიერ ამავე პერიოდში საბანკო დაწესებულებებისგან წარმოდგენილი ცნობები ორგანიზაციების საბანკო ანგარიშებზე რიცხული ფულადი ნაშთებისა და ამ ანგარიშებზე კანონმდებლობით გათვალისწინებული უზრუნველყოფის საშუალებების და ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც შედარდა წარმოდგენილი ფინანსური და სტატისტიკური ანგარიშგების ფორმების მონაცემებთან.

შემოწმდა სადაზღვევო ბროკერის მიერ წარმოდგენილი 2019 წლის წლიური და 2020 წლის 6 თვის ანგარიშგების ფორმები.

სამსახურმა განიხილა მზღვევლი ორგანიზაციებისგან მიღებული 2019 წლის გარე აუდიტორული დასკვნები და შედარდა ამავე ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილ ფინანსური ანგარიშგების ფორმების მონაცემებთან.

სამსახურმა განიხილა სადაზღვევო ბროკერებისგან მიღებული 2019 წლის გარე აუდიტორული დასკვნები. მზღვეველი ორგანიზაციებისა და არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლების მიერ სამსახურში წარმოდგენილი ანგარიშგების ფორმების საფუძველზე, მომზადდა სადაზღვევო ბაზრის 2019 წლისა და 2020 წლის I-III კვარტლების სტატისტიკური და ფინანსური ანგარიშგებები, რომელთა ნაწილი ასევე გამოქვეყნდა სამსახურის ოფიციალურ ვებგვერდზე, ქართულ და ინგლისურ ენაზე. ასევე, დამუშავდა და გამოქვეყნდა სადაზღვევო ბროკერების მიერ სამსახურში წარმოდგენილი 2019 წლისა და 2020 წლის 6 თვის ანგარიშგების ფორმების ინფორმაცია. აქვე აღსანიშნავია, რომ სადაზღვევო ბროკერების საქმიანობის შესახებ ინფორმაცია ნაწილობრივ გასაჯაროვდა პირველად სწორედ 2020 წელს.

მომზადდა პასუხები და შესაბამისი ანგარიშგებები სადაზღვევო ბაზრის სტატისტიკურ, ფინანსურ და სხვა სახის ინფორმაციასთან დაკავშირებით სხვადასხვა ორგანიზაციებიდან (მზღვეველი ორგანიზაციები, სადაზღვევო ბროკერები, საქართველოს ეროვნული ბანკი, სტატისტიკის ეროვნული სამსახური, კონკურენციის ეროვნული სააგენტო, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური, ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტო და ა.შ.) შემოსულ წერილებზე.

სხვადასხვა პერიოდულობით მზადდებოდა ანალიტიკური ანგარიშგებები მზღვეველების ფინანსური მდგომარეობის, გადახდისუნარიანობის, ლიკვიდურობის, სადაზღვევო რეზერვების განთავსებისა და საზედამხედველო კაპიტალის შესაბამისობის კუთხით.

სადაზღვევო ორგანიზაციების კაპიტალის მინიმალური ოდენობის მიმართ დაწესებული მოთხოვნების მონიტორინგის მიზნით, სისტემატურ რეჟიმში ხორციელდებოდა საბანკო დაწესებულებებში განთავსებული დეპოზიტების ხელშეკრულებების მონიტორინგი.

დამუშავდა სავალდებულო დაზღვევის ცენტრიდან მიღებული 2019 წლის დეკემბრისა და 2020 წლის იანვარ-ნოემბრის ინფორმაცია და შედარდა მზღვეველი ორგანიზაციების მიერ ანგარიშგების ფორმებით წარმოდგენილი ინფორმაციასთან.

საანგარიშო პერიოდში სამსახურმა გამოავლინა დარღვევის 354 ფაქტი (მათ შორის 21 სადაზღვევო ბროკერებზე). გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრის მიზნით, გამოსცა წერილობითი გაფრთხილებები და დაკისრებულ იქნა ფულადი ჯარიმები.

2020 წლის განმავლობაში პანდემიის გავალისწინებით, მეტი აქცენტი გაკეთდა კომპანიების ინფორმაციის დისტანციურად შემოწმებაზე.

9.1. საზედამხედველო ტექნოლოგიების (SupTech) განვითარების მიმართულებით განხორციელებული სამუშაოები

საზედამხედველო ტექნოლოგიების განვითარება, ბოლო წლების განმავლობაში, სულ უფრო აქტუალური ხდება. განსაკუთრებით 2020 წლის განმავლობაში სამუშაო პროცესებში გლობალური პანდემიით გამოწვეულმა მნიშვნელოვანმა ცვლილებებმა კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი გახადა დისტანციური ზედამხედველობის გაძლიერების საკითხი.

ისეთი თანამედროვე ტექნოლოგიური გადაწყვეტილებები, როგორიცაა XBRL და DPM, უზრუნველყოფს ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების ეფექტურ დანერგვას და ამავე დროს, შესაძლებელი ხდება მიღებული ინფორმაციის ხარისხის შემოწმების სრული ავტომატიზაცია.

სამსახური დღემდე აგრძელებს ზედამხედველობას დაქვემდებარებული სუბიექტების მიერ წარმოდგენილი ანგარიშგების და დისტანციური თუ ადგილზე შემოწმების პროცესში მიღებული დიდი მოცულობის ინფორმაციის დამუშავებას ჩვეულებრივი საოფისე

პროგრამული უზრუნველყოფის (ძირითადად MSExcel) საშუალებით.

გადახდისუნარიანობა 2-ის დანერგვის პროცესში დგება საჭიროება, რომ სამსახურმა დანერგოს ევროკავშირის სადაზღვევო სისტემის ერთიანი საზედამხებველო ორგანოს (EIOPA) მიერ დანერგილი ტექსონომია და შესაბამისი ვალიდაციის წესები, რომლის განხორციელებაც თანამედროვე SupTech პროგრამული უზრუნველყოფის გარეშე შეუძლებელია.

ანგარიშგებისა და ანალიზის ონლაინ პლატფორმის დანერგვის მიზნით სამსახურის სპეციალისტებმა შეისწავლეს ევროკავშირის ქვეყნებში კარგად ცნობილი და გამოცდილი კომპანიების მიერ შემუშავებული სისტემები. დაგროვილი ინფორმაციისა და პირველადი შედარებითი ანალიზის საფუძველზე შემუშავდა ფუნქციური მოთხოვნები ახალი პროგრამული უზრუნველყოფის მიმართ, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს არსებული ანგარიშგების პროცესის ავტომატიზაცია ონლაინ პორტალის მეშვეობით და ამავე დროს, ინტეგრირებული ექნება Solvency II-ის ანგარიშგების დამუშავებისთვის საჭირო ფუნქციონალი.

შემუშავებული ფუნქციური მოთხოვნების საფუძველზე მოხდება ბაზრის კვლევა და შესაბამისი ვენდორის მოძიება.

ახალი სისტემის დანერგვისთანავე მოხდება ბიზნეს ანალიტიკის (BI) პროგრამული უზრუნველყოფის ინტეგრაცია, რომელიც მიღებული ახალი და ისტორიული მონაცემების ბევრად უფრო სწრაფი და ეფექტური დამუშავების და ანალიზის საშუალებას იძლევა.

9.2. უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის წინააღმდეგ ბრძოლა

სამსახური უზრუნველყოფს სადაზღვევო ორგანიზაციების, არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლების და სადაზღვევო ბროკერების ზედამხედველობას, მათ მიერ ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ

კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულებაზე.

სამსახურში დანერგილი ზედამხედველობის პრინციპების გათვალისწინებით, საანგარიშო პერიოდში დამუშავდა „სადაზღვევო ორგანიზაციების და არასახელმწიფო საპენსიო სქემის დამფუძნებლების უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის და ტერორიზმის დაფინანსების რისკის ზედამხედველობის ანგარიშგების“ 2019 წლის მეორე ნახევრისა და 2020 წლის პირველი ნახევარი წლის ამსახველი ფორმები. ხოლო მათი დამუშავების შედეგად აღმოჩენილი დარღვევების (ასევე, დაგვიანებით წარმოდგენის) შესაბამისად, სადაზღვევო კომპანიების მიმართ სამსახურმა გამოიყენა ფულადი ჯარიმები.

საანგარიშო პერიოდში სამსახური ინტენსიურად მონაწილეობდა (კითხვარების შევსება, დამატებითი ინფორმაციით ექსპერტთა უზრუნველყოფა, ვიდეოზარების საშუალებით შეხვედრებში მონაწილეობა და სხვ.) ევროპის საბჭოს ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართულ ღონისძიებათა შემფასებელ რჩეულ ექსპერტთა კომიტეტის (Moneyval) ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის მექანიზმების ეფექტურობისა და ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციებთან შესაბამისობის საქართველოს მეხუთე რაუნდის შეფასების პროცესში, რომლის შესაბამისი ანგარიში წარმატებით დამტკიცდა Moneyval-ის მე-60 პლენარულ სხდომაზე.

საანგარიშო პერიოდში სამსახურმა უზრუნველყო Moneyval-ის ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის მექანიზმების ეფექტურობისა და ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციებთან შესაბამისობის საქართველოს მეხუთე რაუნდის შეფასების ანგარიშის შესაბამისად, ფულადი სანქციების ეფექტურობის გაზრდის მიზნით გაცემული ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი რეკომენდაციის შესრულება, რაც გამოიხატა ცვლილებების შეტანით სამსახურის უფროსის 2015 წლის

17 მარტის №02 ბრძანებით დამტკიცებულ „მზღვეველის მიმართ ფულადი ჯარიმის განსაზღვრის, დაკისრებისა და აღსრულების წესში“, რომლის მიხედვითაც განისაზღვრა ახალი დისპოზიციები „ფულის გათეთრების და ტერორიზმის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონის დარღვევისთვის და გაიზარდა ჯარიმის ოდენობები.

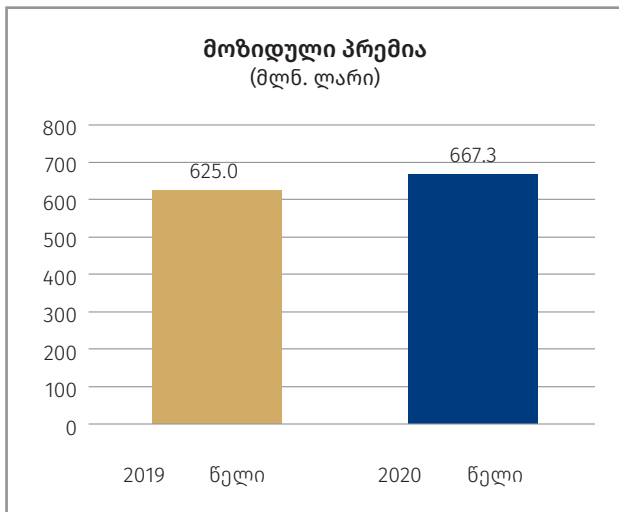
ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საანგარიშო პერიოდში, სამსახურის მიერ გამოიცა სადაზღვევო ორგანიზაციის და არასახელმწიფო

საპენსიო სქემის დამფუძნებლის ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსების რისკის ზედამხედველობის ანგარიშგების ფორმების დადგენისა და მათი საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურისთვის წარდგენის ახალი წესი, რომლის შესაბამისად შევსებული ანგარიშგების ფორმებს შესაბამისი სუბიექტები წარმოადგენენ 2021 წლის ივლისში. ასევე გამოიცა „სამსახურის ზედამხედველობას დაქვემდებარებული ანგარიშვალდებული პირის მიერ კლიენტის მფლობელობის/კონტროლის სტრუქტურისა და ბენეფიციარი მესაკუთრის დადგენის თაობაზე მეთოდური რეკომენდაცია“.

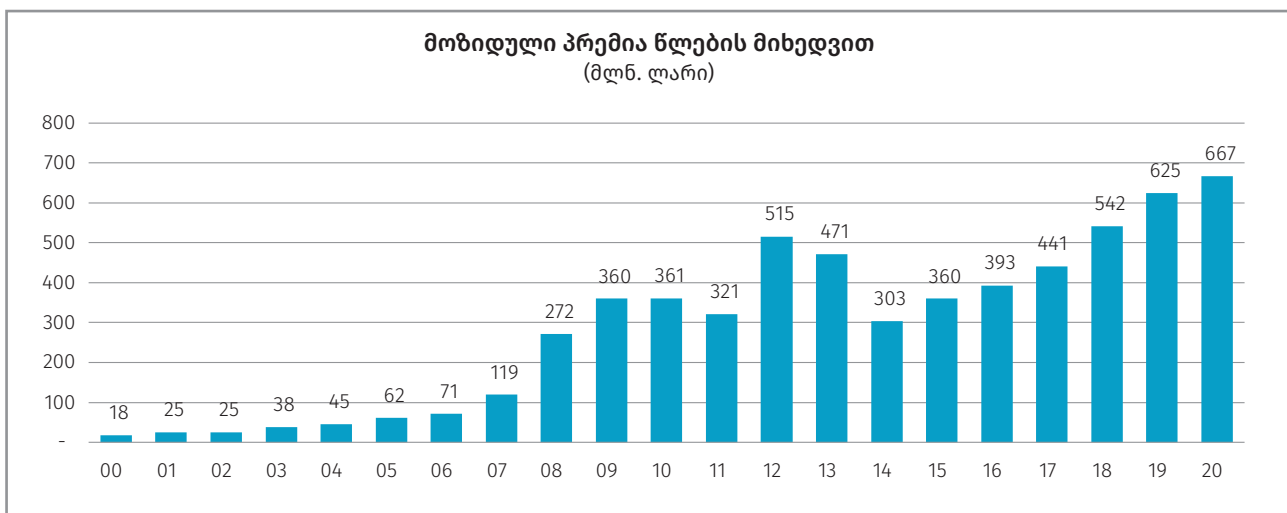
10. სადაზღვევო ბაზრის მიმოხილვა

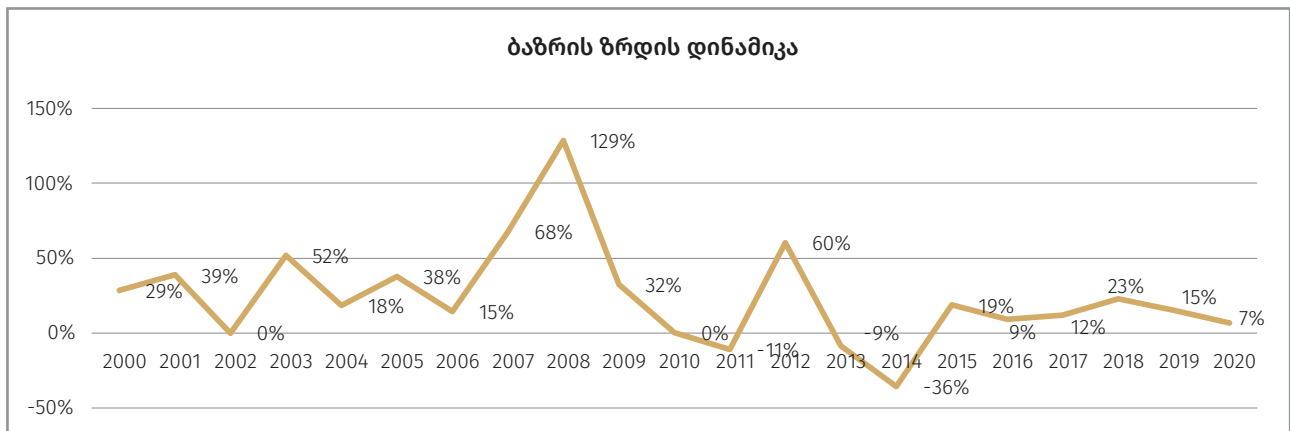
მზღვევლების მიერ 2020 წლის განმავლობაში პირდაპირი დაზღვევის საქმიანობიდან მოზი-

დულმა პრემიამ 667 მლნ. ლარი შეადგინა, რაც 7%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მონაცემზე.

აქვე მოცემულია 20 წლის განმავლობაში სადაზღვევო ბაზრის განვითარების დინამიკა:

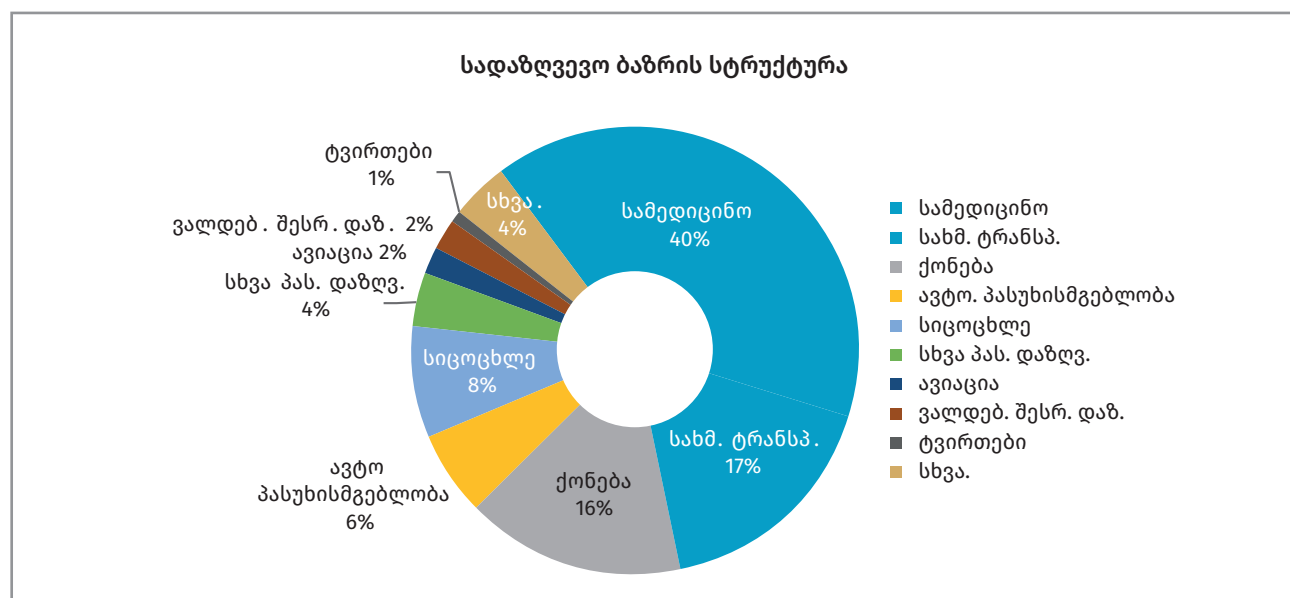

მოცემულ დიაგრამაზე გამოსახულია სადაზღვევო ბაზრის განვითარების ბოლო 20 წლის ისტორია. რა თქმა უნდა, იყო როგორც ზრდა, ასევე მკვეთრი კლებაც მოზიდულ პრემიაში, თუმცა ამ მოვლენებს აქვს ლოგიკური ახსნა. მნიშვნელოვანი ზრდა 2007-2008 წლებში დაკავშირებული იყო ჯანმრთელობის დაზღვევის სოციალური პროგრამების დანერგვასთან, რაც სრულად ფინანსდებოდა სახელმწიფოს მიერ. იყო ასევე შემცირება 2011-ში, რაც გარკვეული პროგრამების დაფინანსების შემცირების შედეგია. შემდეგ, 2012 წელს სოციალური პროგრამების ბენეფიციართა რაოდენობა მკვეთრად გაიზარდა (მოხდა პენსიონრების და 5 წლამდე ასაკის ბავშვების პროგრამაში ჩართვა), თუმცა მაღალი სოციალური მნიშვნელობის გათვა-

ლისწინებით, აღნიშნული პროგრამების მართვა გადაეცა სპეციალიზებულ სახელმწიფო სტრუქტურას (სოციალური მომსახურების სააგენტოს, შემდგომ კი ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოს).

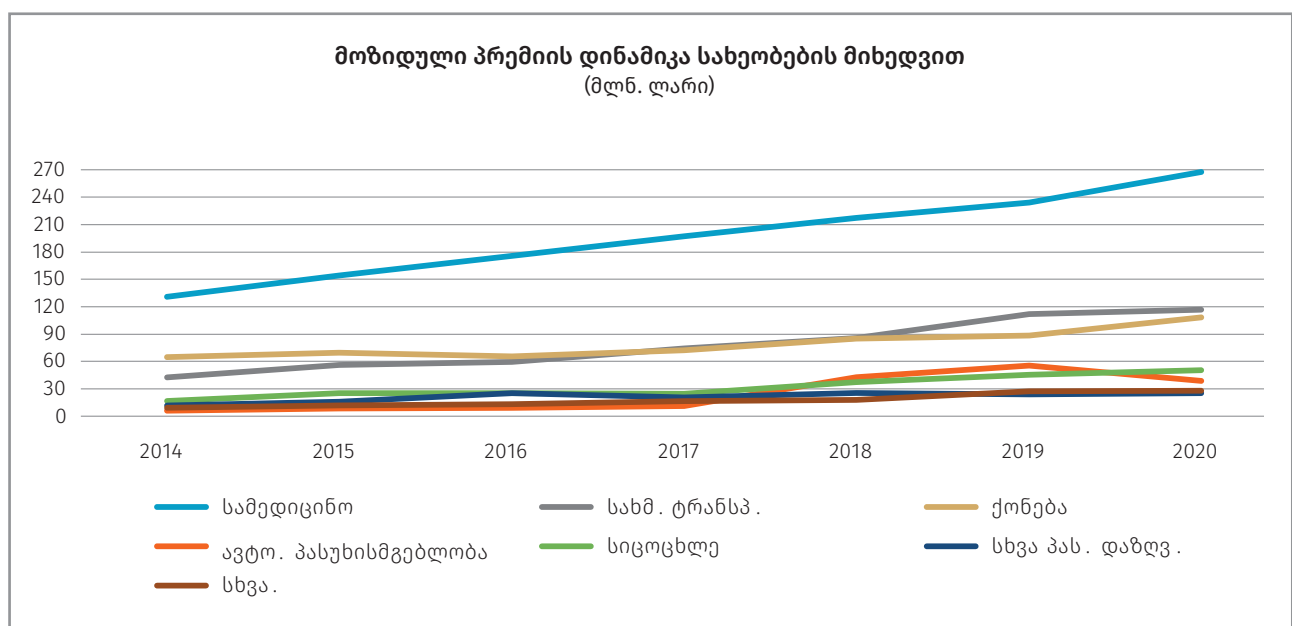
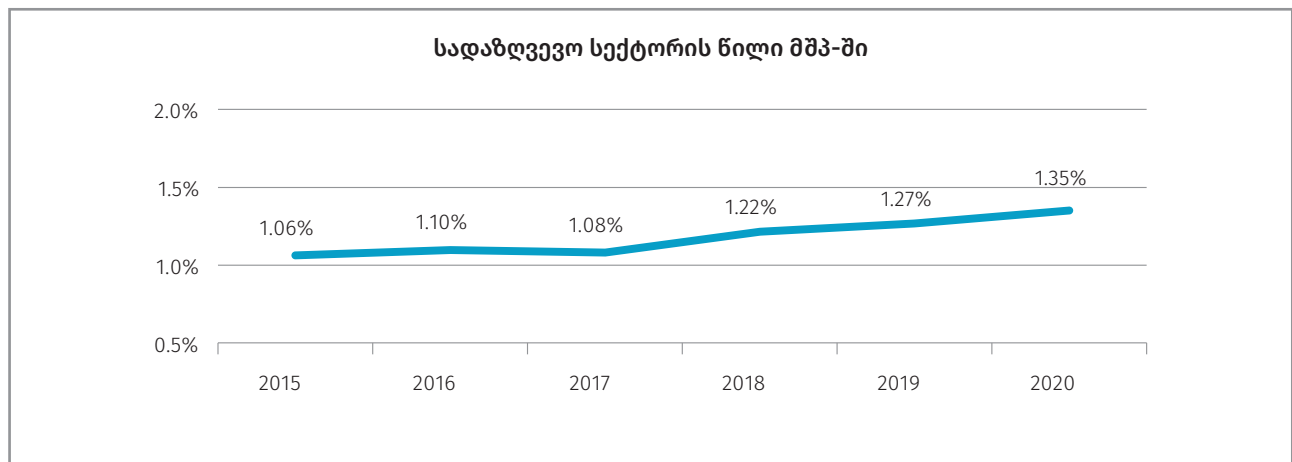
ამავე დროს, ჯანმრთელობის დაზღვევის კორპორაციული პროგრამების პოპულარობაც იზრდებოდა და დროთა განმავლობაში, მზღვევლებმა შეიმუშავეს კომპლექსური სადაზღვევო პროდუქტები, რაც დაუყოვნებლივ აისახა მოზიდულ პრემიაზე 2014 წლიდან. დღეს საქართველოს სადაზღვევო ბაზრის უდიდეს წილს (40%) სწორედ სამედიცინო დაზღვევის მიმართულება იკავებს.

სამედიცინო (ჯანმრთელობის) დაზღვევის შემდეგ სადაზღვევო ბაზარზე პოპულარობით სარგებლობს სატრანსპორტო საშუალებათა დაზღვევა (17%) და ქონების დაზღვევა (16%).

ბოლო წლებში სულ იზრდება ასევე სიცოცხლის დაზღვევის ბაზარიც, თუმცა ჯერჯერობით სიცოცხლის დაზღვევის დაგროვებადი სახეობები ბაზარზე არ არის გავრცელებული.

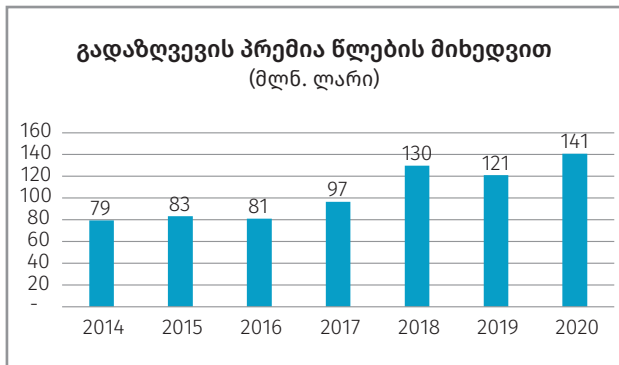
აქვე აღსანიშნავია, რომ სწორედ სიცოცხლის დაზღვევა არის დასავლეთ ევროპის, აშშ-ს და სხვა განვითარებული ქვეყნების ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული სადაზღვევო მიმართულება, რაც ასევე ხელს უწყობს სადაზღვევო ბაზრის მსხვილ ინსტიტუციურ საინვესტიციო წყაროდ ჩამოყალიბებას.

როგორც ზემოთ მოცემული გრაფიკი გვიჩვენებს, 2020 წელს დაზღვევის რამდენიმე მნიშვნელოვან სახეობაში დაფიქსირდა მნიშვნელოვანი კლება. ეს ძირითადად გამოწვეული იყო Covid-19-ის პანდემიით და მასთან დაკავშირებული გარდაუვალი შეზღუდვებით, რამაც თავის მხრივ გამოიწვია დამზღვევთა შემცირებული მობილობა.

შენიშვნა 1: „სხვა პასუხისმგებლობის დაზღვევა“ მოიცავს პროფესიული პასუხისმგებლობის, დამქირავებლის პასუხისმგებლობის და ზოგადი სამოქალაქო პასუხისმგებლობის დაზღვევის სახეობებს, რომლებიც არ არის დაკავშირებული სახმელეთო ან სხვა სახის ტრანსპორტის დაზღვევასთან.

შენიშვნა 2: “სხვა” ძირითადად მოიცავს ტვირთების, სამოგზაურო, საზღვაო ტრანსპორტის, საავიაციო, ვალდებულებათა შესრულების და ფინანსური დანაკარგებისაგან დაზღვევის სახეობებს.

გადაზღვევა წარმოადგენს მზღვეველის ყოველდღიური საქმიანობის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ნაწილს და მისი ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფის უმნიშვნელოვანეს ინსტრუმენტს.

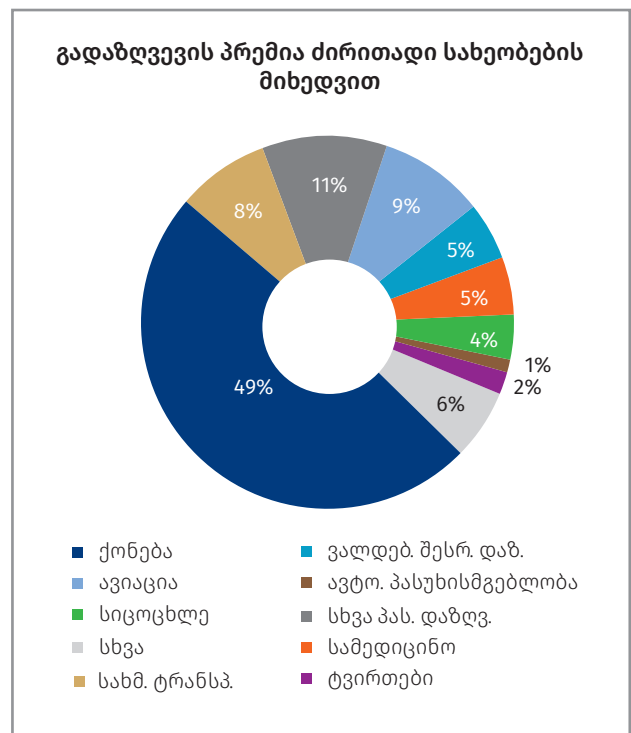
როგორც სტატისტიკა გვიჩვენებს, გადაზღვევის დაფარვა კანონზომიერად მიჰყვება მზღვეველების საქმიანობის განვითარებას. გადამზღვეველთა მონაწილეობა რჩება სტაბილური ალბულო ვალდებულებების უმეტეს ნაწილში, განსაკუთრებით ეს ეხება ქონებრივი რისკების და პასუხისმგებლობის დაზღვევის მიმართულებებს.

2019 წელს გადაზღვევის პრემიის შემცირება მოხდა ქონების და ავტოტრანსპორტის დაზღვევის სახეობებში. ავტოტრანსპორტის დაზღვევის სახეობაში ერთ რისკზე ვალდებულების მოცულობა შედარებით მცირეა, ხოლო ქონების დაზღვევის შემთხვევაში, დასრულდა ერთ-ერთი მსხვილი საერთაშორისო საინვესტიციო პროექტი, რაც თავის მხრივ აისახა შესაბამისი გადაზღვევის პრემიის შემცირებაში.

შენიშვნა: მაჩვენებლები არ მოიცავს ჯანმრთელობის და სიცოცხლის დაზღვევის/გადაზღვევის

მონაცემებს, რადგან სიცოცხლის დაზღვევა მეტწილად გაერთიანებულია ჯანმრთელობის დაზღვევის პროდუქტებში როგორც მარტივი ერთწლიანი სიცოცხლის დაზღვევა განსაზღვრული თანხებით ან ცალკე, საბანკო-სასესხო ვალდებულების ფარგლებში გაცემული სიცოცხლის დაზღვევის სახით. სწორედ ამიტომ, გადაზღვევა აღნიშნულ სახეობებში არ არის ისეთივე ხშირი, როგორც ქონების და პასუხისმგებლობის დაზღვევის სახეობებში.

აქვე აღსანიშნავია, რომ პრაქტიკაში სულ უფრო პოპულარული ხდება მოცულობითი და კომპლექსური ობლიგატორული გადაზღვევის ხელშეკრულებების გაფორმება და მზღვეველები ცდილობენ ამით მინიმუმამდე დაიყვანონ ფაქულტატიური გადაზღვევის ხელშეკრულებების რაოდენობა. ობლიგატორული გადაზღვევა ავტომატურად მოიცავს მზღვეველის სადაზღვევო პორტფელის განსაზღვრულ ნაწილს და მნიშვნელოვნად ამცირებს რისკების სათითაოდ (ფაქულტატიურად) განთავსებასთან დაკავშირებულ პროცესებს და საოპერაციო რისკებს.

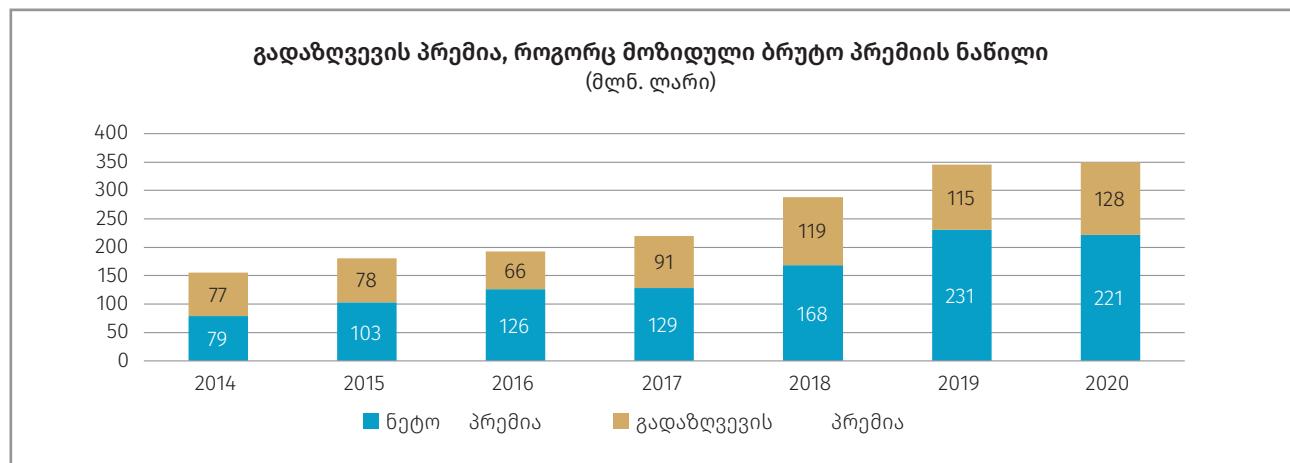
მოცემულ გრაფიკში აღნიშნული წილები ძირითადად დაკავშირებულია მზღვევების მიერ ერთ რისკზე აღებულ ვალდებულებებთან. კერძოდ, რაც უფრო მეტია სადაზღვევო თანხა (დაზღვეული რისკის მოცულობა), მით უფრო მეტად დგება გადაზღვევის საჭიროება. ამიტომაც აქ მოცულობით ლიდერობს ქონების

დაზღვევა, რომელიც მოზიდული პრემიის ნაწილშიც ძირითად სახეობებში შედის, ხოლო დანარჩენ სახეობებში კი, მიუხედავად შედარებით მცირე პრემიებისა, ერთ რისკზე აღებული ვალდებულება შესაძლოა საკმაოდ მოცულობითი იყოს.

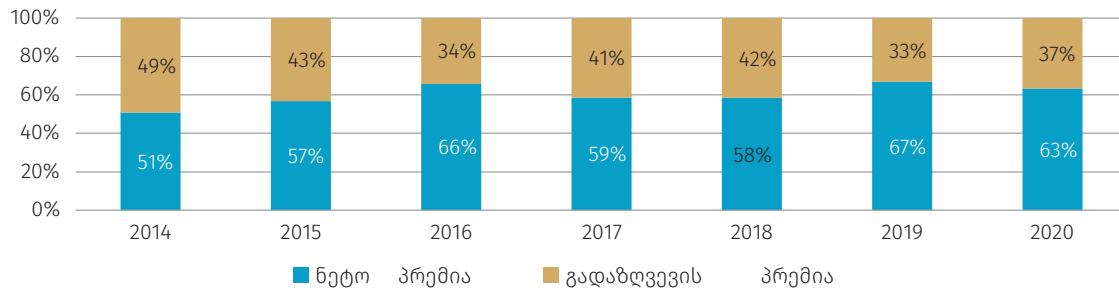
დაზღვევის სახეობები	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
სამედიცინო	0%	0%	6%	0%	3%	0%	2%
სახმ. ტრანსპ.	4%	6%	3%	17%	26%	15%	10%
ქონება	80%	71%	60%	63%	66%	58%	63%
ავტო. პასუხისმგებლობა	8%	12%	7%	16%	10%	8%	3%
სიცოცხლე	16%	19%	17%	20%	13%	12%	13%
სხვა პას. დაზღ.	62%	60%	42%	61%	53%	53%	62%
ავიაცია	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
ვალდებ. შესრ. დაზ.	58%	60%	54%	60%	62%	52%	61%
ტვირთები	54%	29%	28%	29%	33%	34%	33%
სხვა	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
სულ	23%	21%	18%	19%	21%	16%	18%

ზემოხსენებული ცხრილი გვიჩვენებს ძირითადი სახეობების მიხედვით გადაზღვევის პრემიის პროცენტულ წილს ჯამურ პრემიაში. ყველაზე მეტად გადაზღვევის პრაქტიკა გავრცელებულია, როგორც წესი, ქონების, სხვა პასუხისმგებლობის, ავიაციის და ტვირთების დაზღვევის სახეობებში. სწორედ აღნიშნულ

სახეობებში ხდება დიდი რისკების აღება და მათი გადანაწილება გადაზღვევის მეშვეობით. აქვე ჩანს, რომ ჯანმრთელობის დაზღვევის სახეობაში გადაზღვევის როლი მინიმალურია, რადგან აღნიშნულ სახეობაში უფრო მცირე მოცულობის სადაზღვევო შემთხვევები დგება, თუმცა ბევრად უფრო მაღალი სიხშირის.

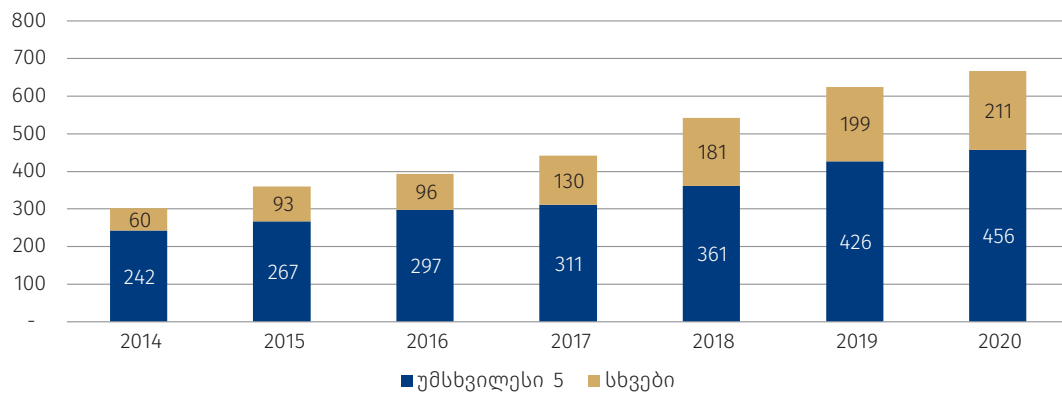

გადაზღვევის პრემია, როგორც მოზიდული ბრუტო პრემიის ნაწილი
(მლნ. ლარი)

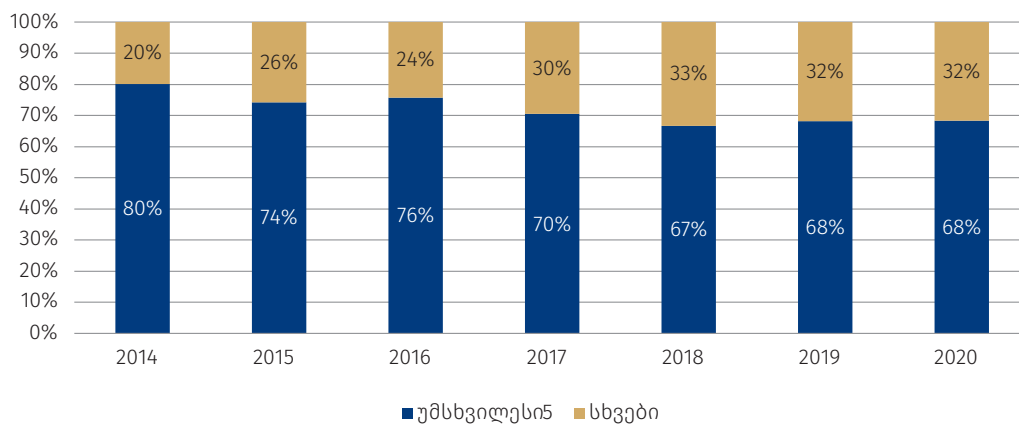

ბაზრის კონცენტრაცია

უმსხვილესი 5 მზღვეველის ბაზრის წილი
(მლნ. ლარი)

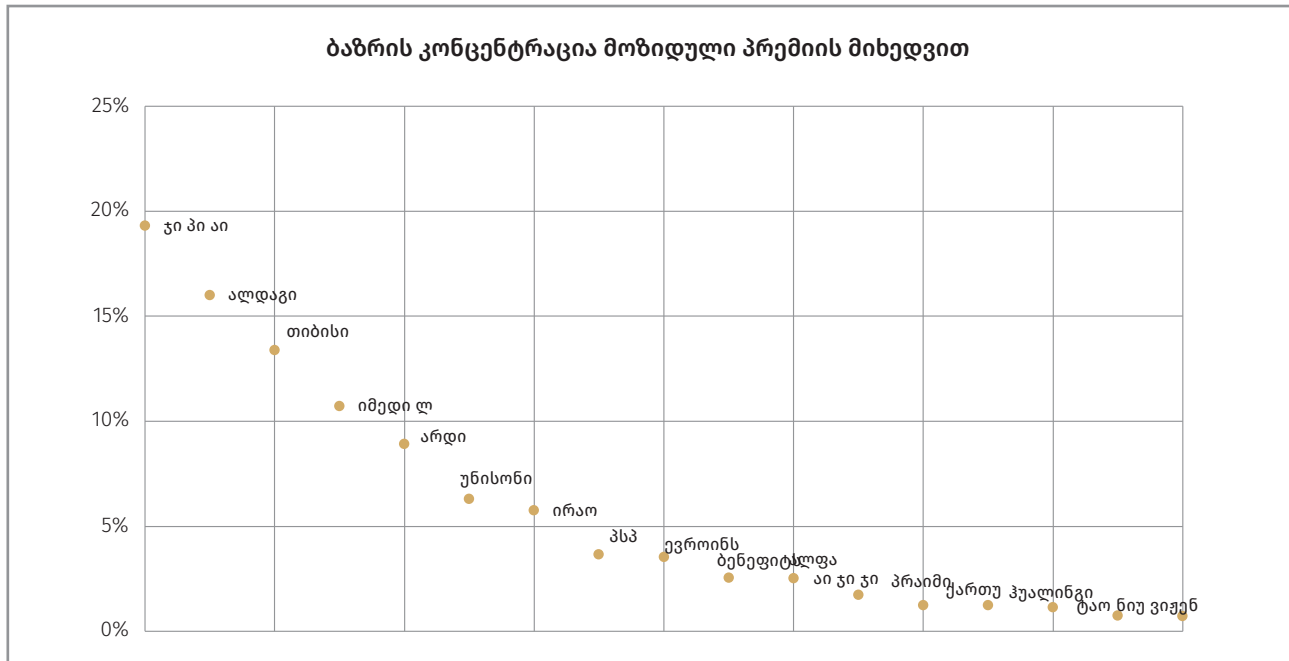

უმსხვილესი 5 მზღვეველის ბაზრის წილი წლების მიხედვით
(%)

ბოლო წლებში, საქართველოს სადაზღვევო ბაზარზე გამოჩნდა რამდენიმე ძლიერი მოთამაშე, რაც, თავის მხრივ, აისახა ბაზარზე უმსხვილესი მოთამაშეების წილების გადანაწილებაზე. მიუხედავად იმისა, რომ უმსხვი-

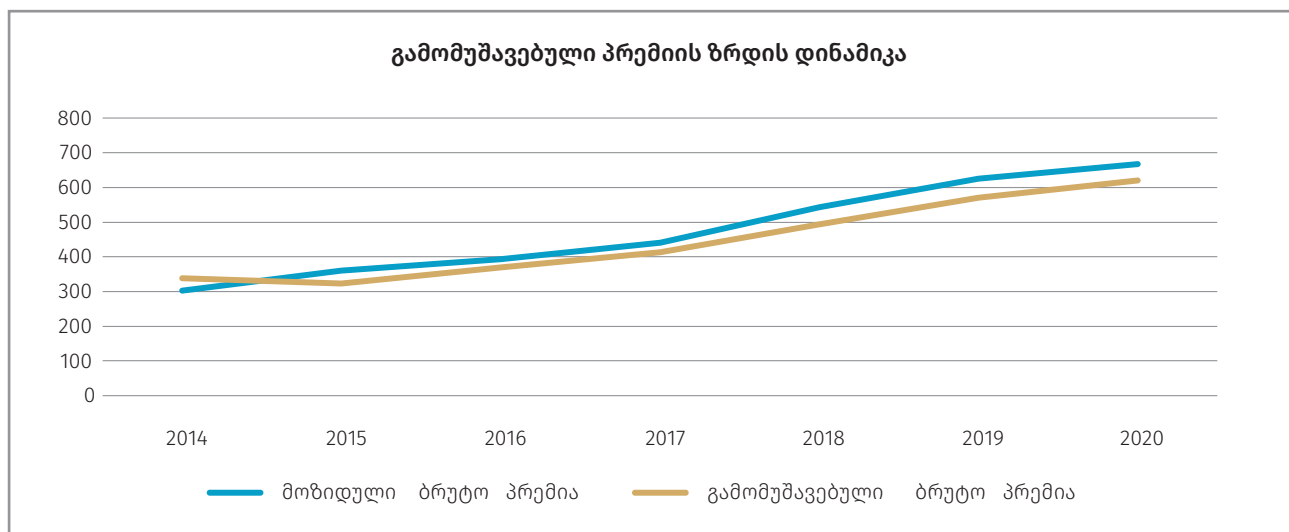
ლესი 5 მზღვეველის წილი ბაზარზე კვლავ მაღალი რჩება, შესამჩნევია დადებითი ტენდენციებიც, რაც იმაში გამოიხატება, რომ 2014 წლიდან დღემდე სხვა, შედარებით მცირე მზღვეველების წილმა 20%-დან 32%-ს მიაღწია.

აღსანიშნავია ისიც, რომ წლების განმავლობაში იმ კომპანიების რაოდენობა, რომელთა წილიც ბაზარზე აღემატება 10%-ს, მცირდება და ამჟამად რისკები მეტად არის გადანაწილებული მზღვეველებს შორის, ხოლო უმსხვილეს

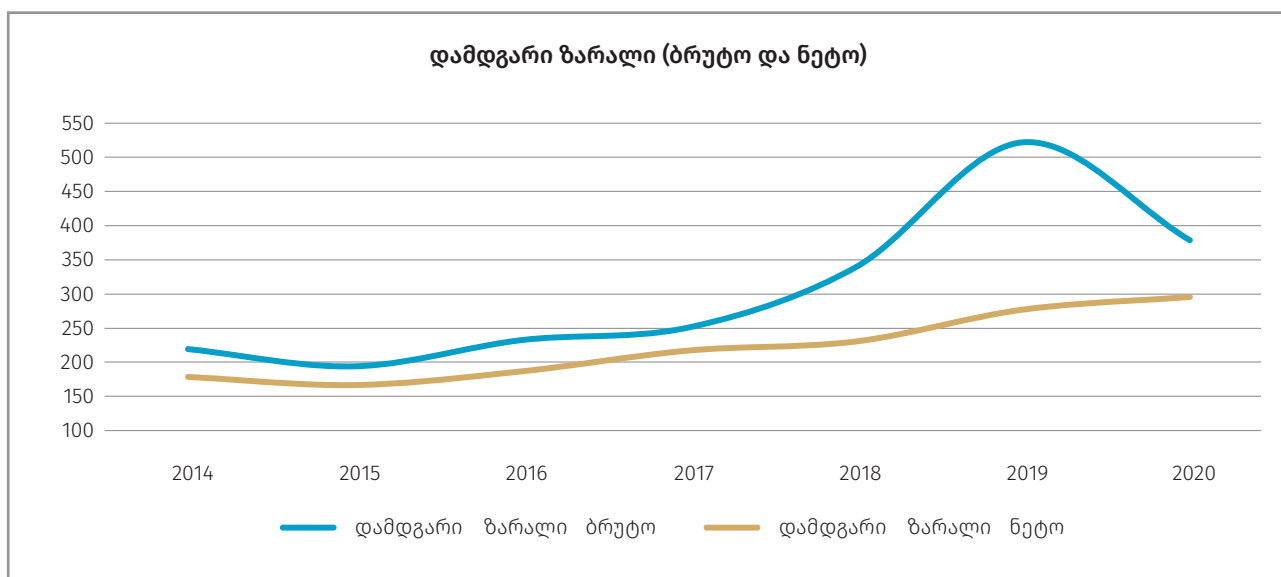
მოთამაშეთა კონცენტრაციას, გამჭვირვალობასა და რისკების მართვის ხარისხს სამსახური განსაკუთრებული ყურადღებით აკვირდება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს ბაზრის სისტემური სტაბილურობა.

საქმიანობის დინამიკა

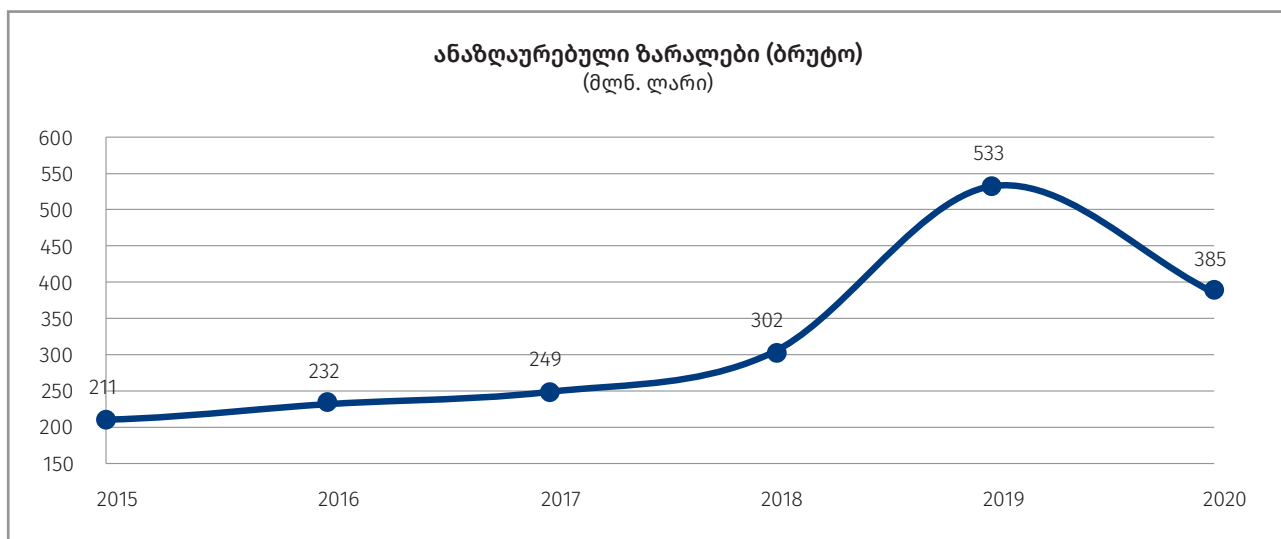

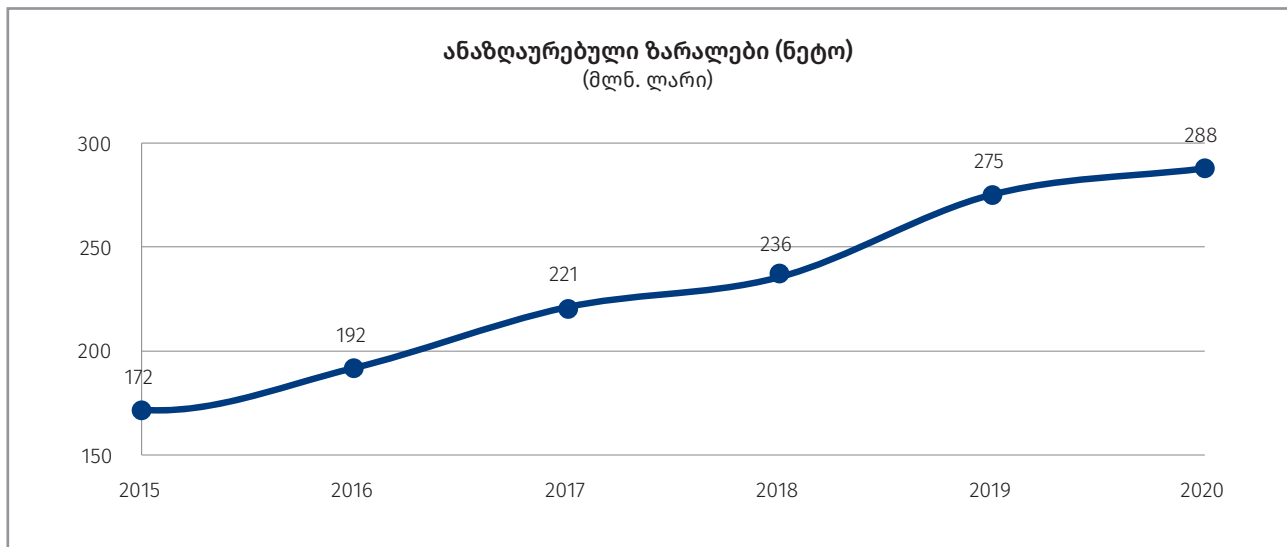
2014 წელს, საყოველთაო დაზღვევის პროგრამების სოციალური მომსახურების სააგენტოში გადანაცვლებასთან ერთად შემცირდა გამომუშავებული პრემია ჯანმრთელობის დაზღვევის სახეობაში, თუმცა ამავე დროს, შემცი-

რდა ზარალებიც, ხოლო 2015 წლიდან როგორც მოზიდული, ისე გამომუშავებული პრემია სტაბილურად დათითქმისპარალელურად იზრდება, რაც ბაზრის სტაბილურ განვითარებაზე მეტყველებს.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ანაზღაურებული ზარალები (ბრუტო)	219	194	233	251	339	522	379
დამდგარი ზარალი ნეტო	179	167	187	217	230	277	296

კომპლექსური გადაზღვევის ხელშეკრულებების გამოყენების საშუალებით, მიუხედავად მოცულობის ზრდისა, ნეტო ზარალიანობის კოეფიციენტი დროთა განმავლობაში მცირდება,

ბა, რაც ასევე იმის მაჩვენებელია, რომ მზღვევლები ძირითადად ეფექტურ გადაზღვევის პროგრამებს იყენებენ.

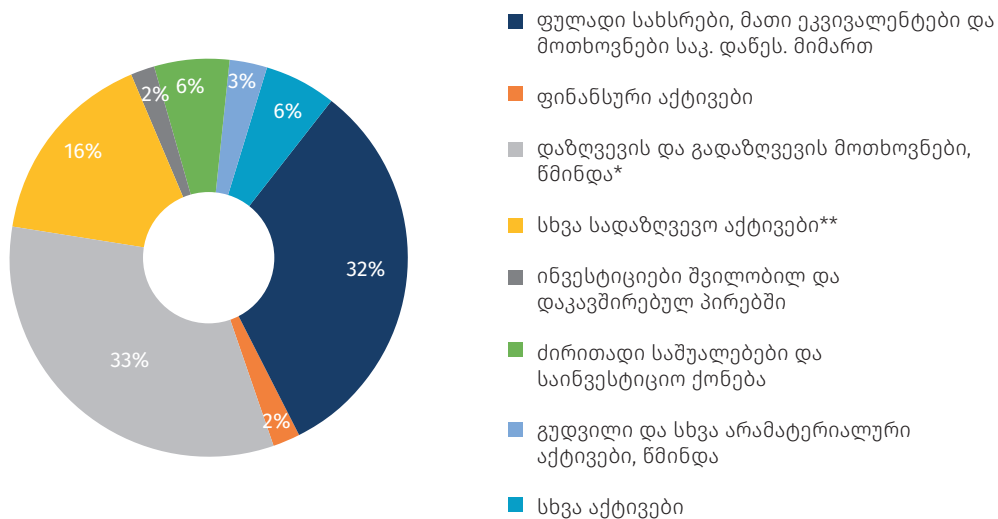
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ზარალიანობის კოეფიციენტი ბრუტო	65%	60%	63%	61%	69%	91%	61%

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ზარალიანობის კოეფიციენტი ნეტო	65%	68%	66%	67%	60%	62%	60%

მზღვევლების აქტივების და ვალდებულებების სტრუქტურა

აქტივის დასახელება	თანხა (მლნ. ლარი)
ფულადი სახსრები, მათი ეკვივალენტები და მოთხოვნები საკ. დაწეს. მიმართ	293
ფინანსური აქტივები	22
დაზღვევის და გადაზღვევის მოთხოვნები, წმინდა*	304
სხვა სადაზღვევო აქტივები**	144
ინვესტიციები შვილობილ და დაკავშირებულ პირებში	20
ძირითადი საშუალებები და საინვესტიციო ქონება	52
გუდვილი და სხვა არამატერიალური აქტივები, წმინდა	29
სხვა აქტივები	52
სულ	916

მზღვეველების აქტივების სტრუქტურა

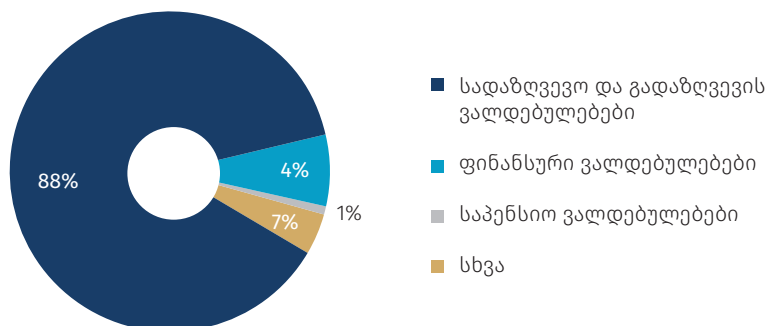

მზღვეველების ჯამური აქტივების სტრუქტურა მიგვითითებს იმაზე, რომ მათი უდიდესი წილი კონცენტრირებულია ლიკვიდურ მიმართულებებში და ძირითადად დაკავშირებულია სადაზღვევო საქმიანობასთან. აქვე ჩანს, რომ ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ლიკვიდური აქტივების 1/3-ს შეადგენს.

* **შენიშვნა 1:** სადაზღვევო და გადაზღვევის მოთხოვნები შემცირებულია კანონმდებლობით დადგენილი გაუფასურების რეზერვით;

** **შენიშვნა 2:** სხვა სადაზღვევო აქტივები ძირითადად შედგება რეზერვებში გადამზღვევის წილისაგან.

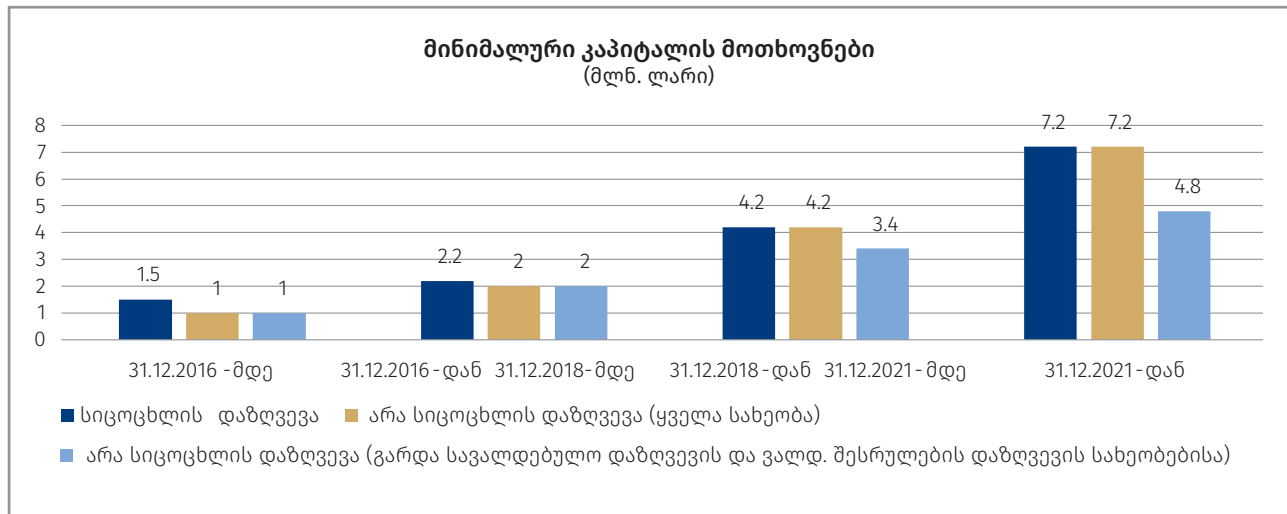
მზღვეველების საბალანსო ვალდებულებების სტრუქტურა

საბალანსო ვალდებულებების სტრუქტურიდან უფრო მკაფიოდ ჩანს, რომ მზღვეველების მიერ აღებული ვალდებულებების 89% უშუალოდ უკავშირდება სადაზღვევო და საპენსიო საქმიანობას. სადაზღვევო რეზერვების განთავსება კი ძირითადად ხდება ფულადი სახსრების სახით.

რეზერვების მხოლოდ მცირედი ნაწილი არის განთავსებული უძრავ ქონებაში ან ფინანსურ აქტივებში. თუმცა, აქვე აღსანიშნავია, რომ აქტივების ხარისხს სამსახური განსაკუთრებული ყურადღებით აკვირდება.

სექტორის ფინანსური სიმყარის უზრუნველყოფა

კანონმდებლობის თანახმად, მზღვეველის საკუთარი კაპიტალის მინიმალური ოდენობა უნდა შეადგენდეს 4.2 მლნ ლარს ფულადი ფორმით, თუ მზღვეველი ახორციელებს საქმიანობას დაზღვევის შემდეგ სახეობებში:

- ▶ სიცოცხლის დაზღვევა;
- ▶ დაზღვევა (არა სიცოცხლის);
- ▶ გადაზღვევა;
- ▶ სავალდებულო დაზღვევის სახეობები;
- ▶ ვალდებულებათა შესრულების დაზღვევა.

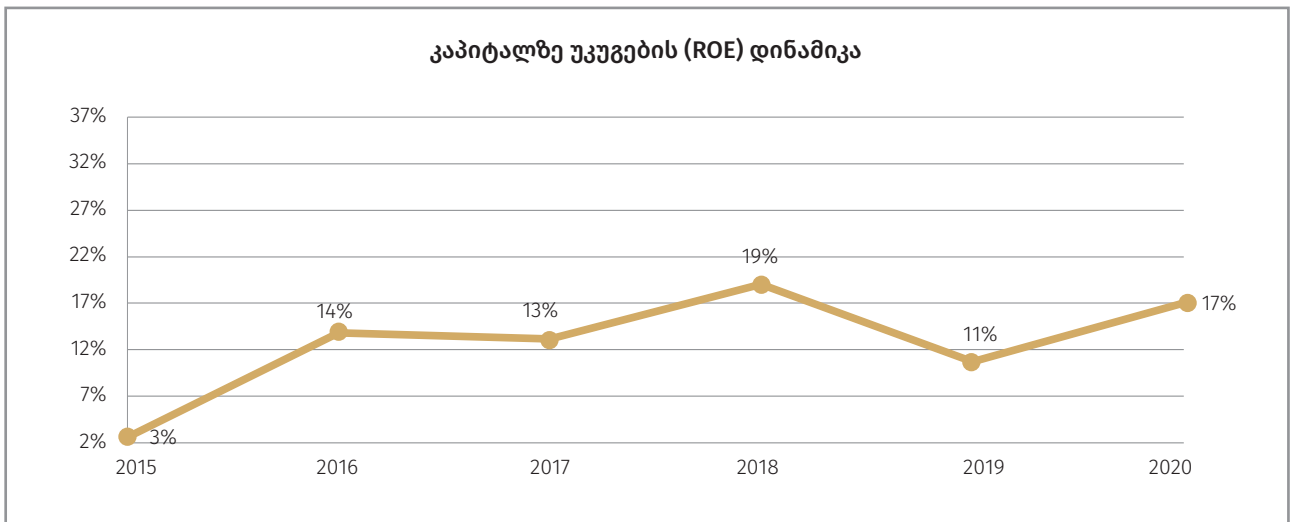
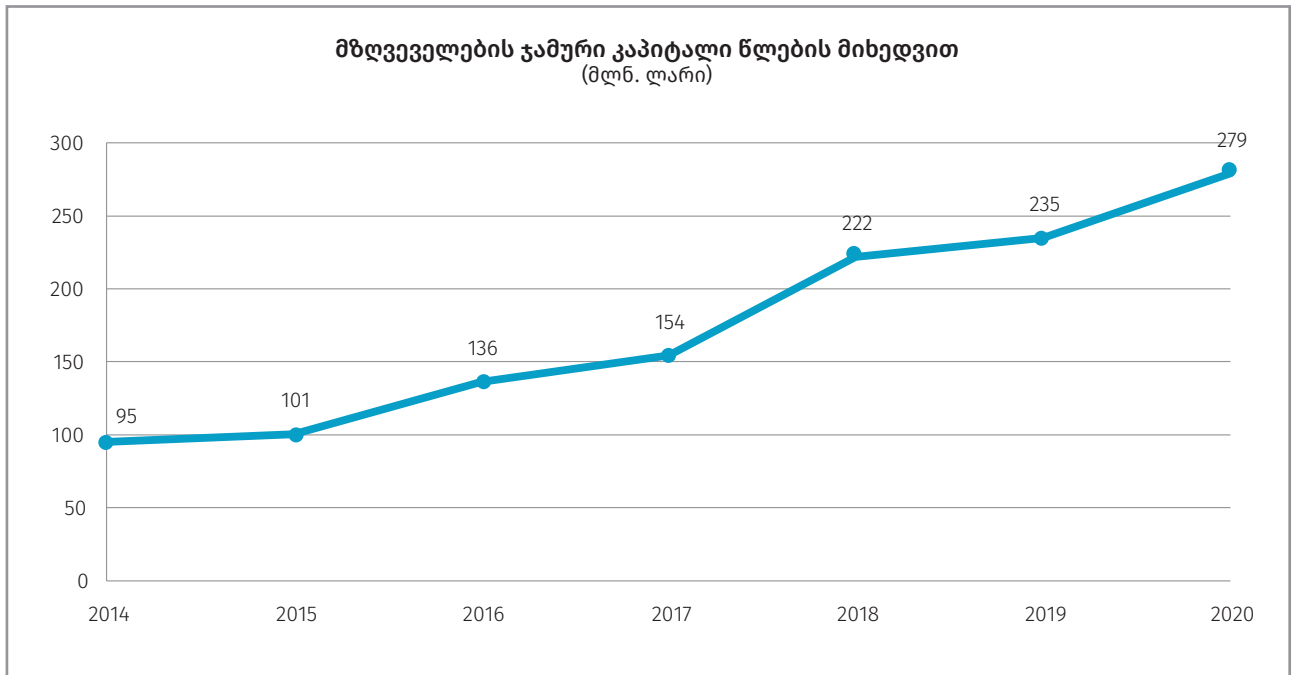
3.4 მლნ ლარი, თუ მზღვეველი საქმიანობას ახორციელებს მხოლოდ არა სიცოცხლის დაზღვევის სახეობებში, გარდა სავალდებულო დაზღვევის და ვალდებულებათა შესრულების დაზღვევის სახეობებისა.

31.12.2020-დან მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნები უნდა გაზრდილიყო 7.2 მლნ ლარამდე ფულადი ფორმით, თუ მზღვეველი ეწევა საქმიანობას დაზღვევის შემდეგი მიმართულებებით:

- ▶ სიცოცხლის დაზღვევა;
- ▶ (დაზღვევა) არა სიცოცხლის;
- ▶ გადაზღვევა;
- ▶ სავალდებულო დაზღვევის სახეობები;
- ▶ ვალდებულებათა შესრულების დაზღვევა.

ხოლო, თუ მზღვეველი საქმიანობას ახორციელებს მხოლოდ არა სიცოცხლის დაზღვევის სახეობებში, გარდა სავალდებულო დაზღვევის და ვალდებულებათა შესრულების დაზღვევის სახეობებისა, 2020 წლის 31 დეკემბრიდან მინიმალური კაპიტალის ოდენობა უნდა გაზრდილიყო 4.8 მლნ ლარამდე.

იმის გათვალისწინებით, რომ 2020-ში მსოფლიოში გავრცელებული Covid-19-ის გამო შეიმჩნეოდა დაზღვევის რამდენიმე სახეობაში შემცირების ტენდენცია, რაც სამომავლოდ აისახებოდა მზღვეველების მომგებიანობაზე, სამსახურმა მიიღო გადაწყვეტილება, რომ ხელი შეუწყოს მზღვეველების მიერ საბრუნავ სახსრებში დაბანდების განხორციელებას და კაპიტალის ზრდის მოთხოვნების შემოღება გადაიდო 2021 წლის 31 დეკემბრამდე. აღნიშნული ნაბიჯით სამსახურმა ხელი შეუწყო მზღვეველების სტაბილურობისა და სამუშაო ადგილების შენარჩუნებას.

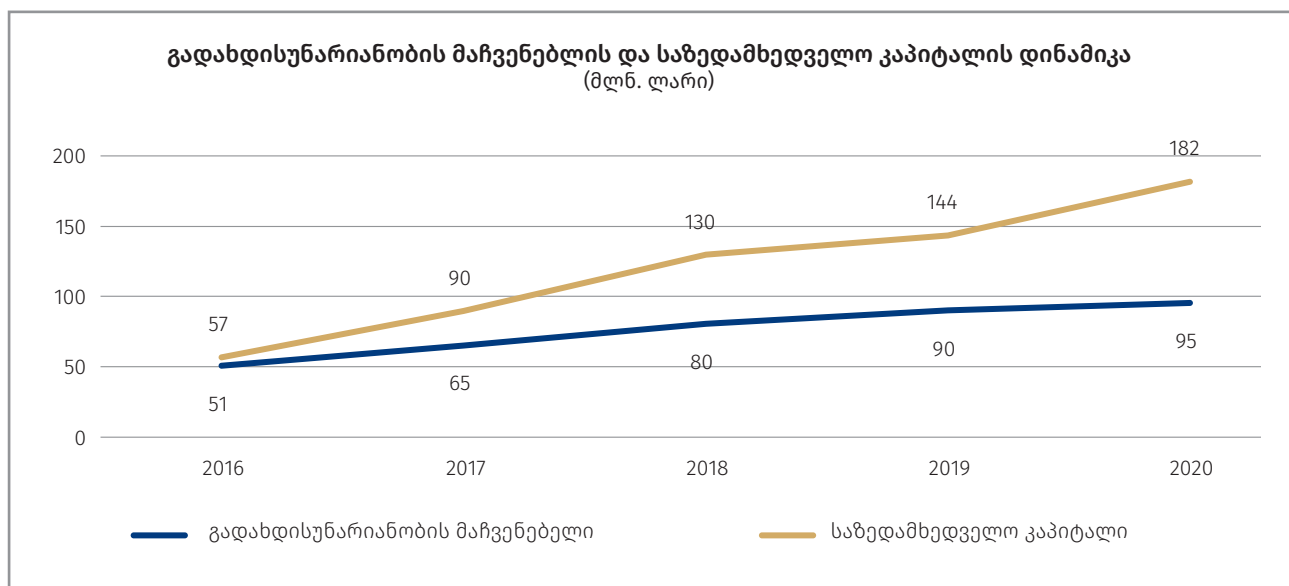
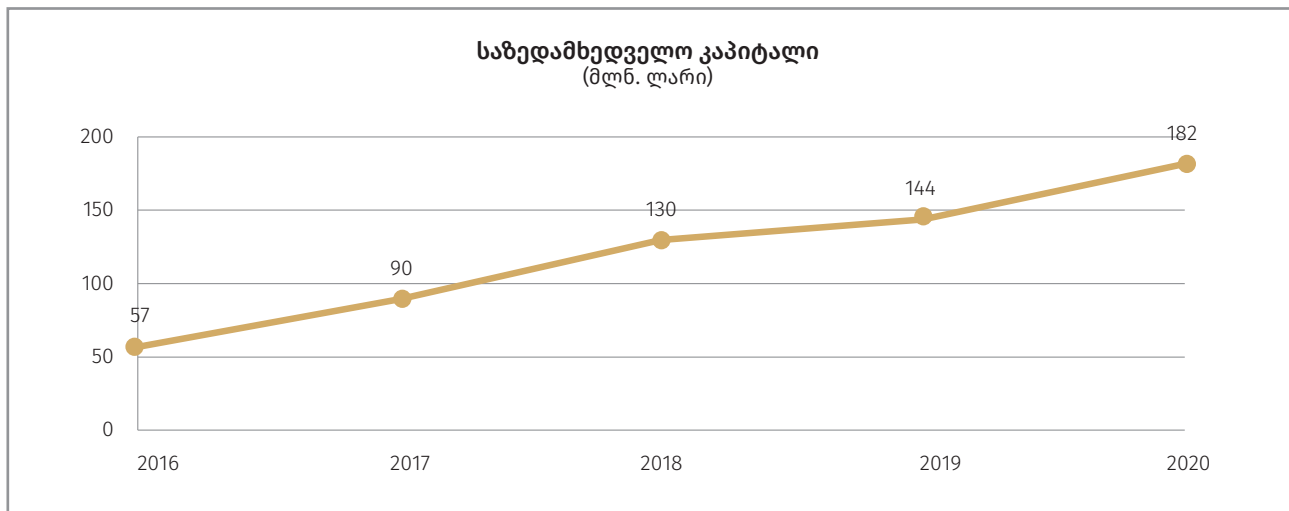

ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და ყველა შესაბამისი დირექტივის მოთხოვნების გათვალისწინებით, მზარდი მინიმალური კაპიტალის მოთხოვნებთან ერთად სამსახურმა შემოიღო საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნები და დანერგა ე.წ. “გადახდისუნარიანობა 1”-ის (Solvency I) საზედამხედველო რეჟიმი.

2016 წელს გადახდისუნარიანობისა და საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების დანერგვამ გადამწყვეტი როლი ითამაშა მზღვევლების კაპიტალის ეტაპობრივ ზრდაში.

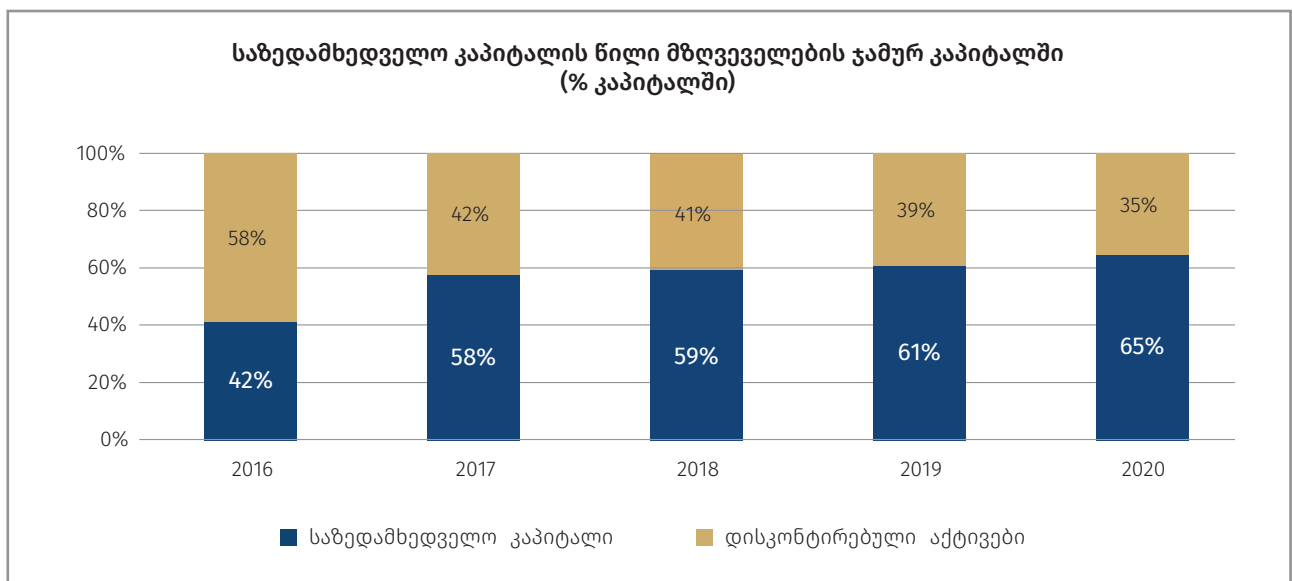
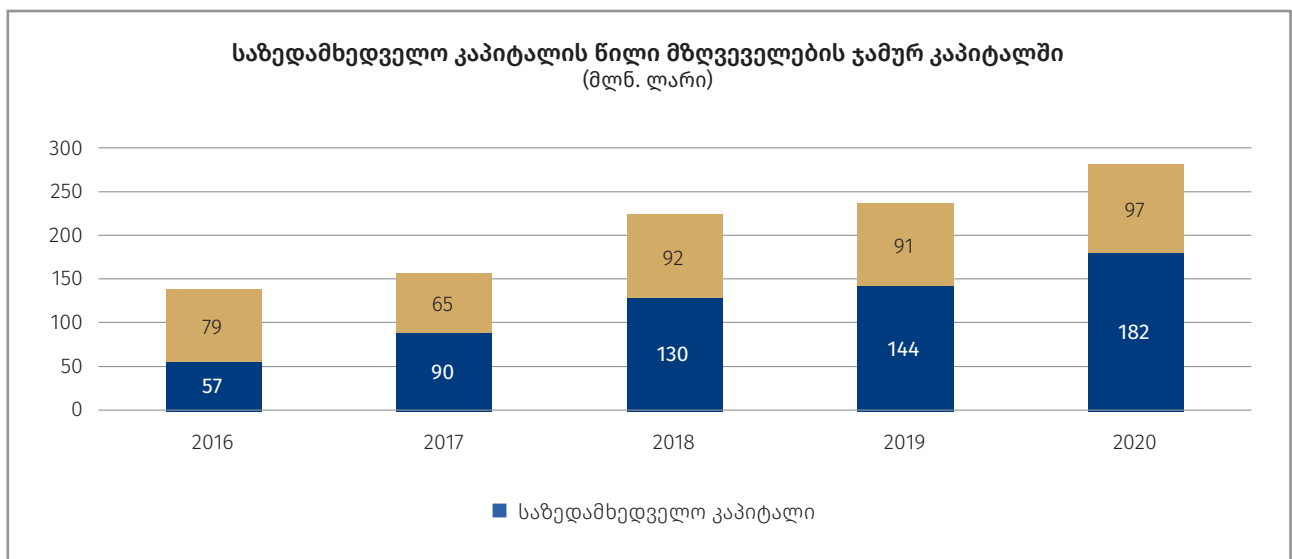
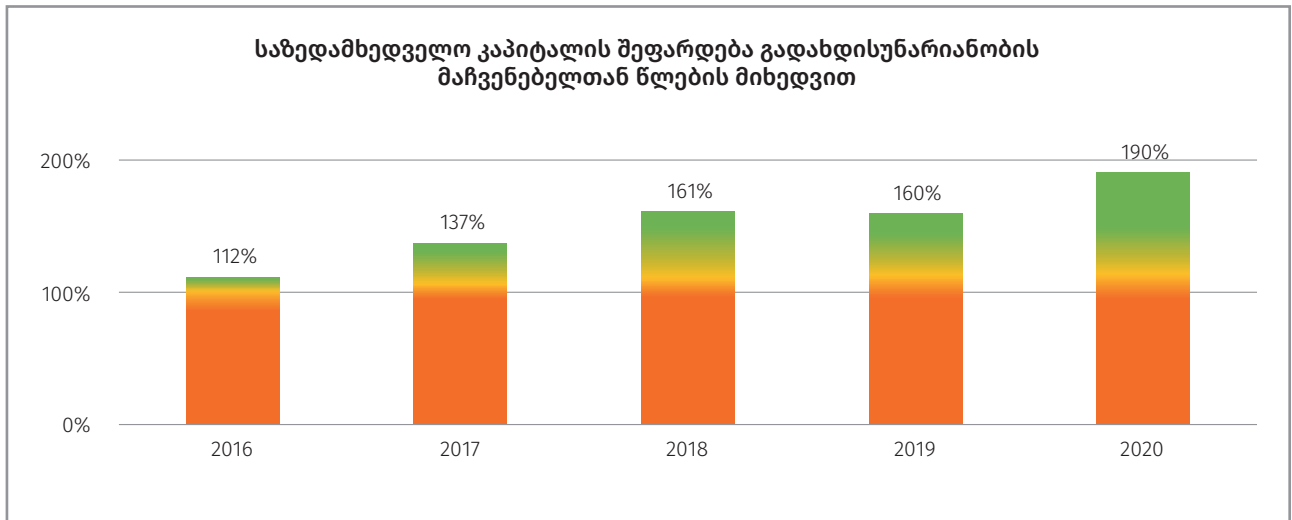
საზედამხედველო კაპიტალის დათვლისას მზღვევლების საბალანსო კაპიტალს აკლდება გარკვეული აქტივები, რადგან საზედამხედველო კაპიტალი მოიცავს მზღვევლის კაპიტალის მხოლოდ ლიკვიდური აქტივების ნაწილს.

ზემოხსენებულის გამო რამდენიმე მზღვეველს მოუწია დამატებითი კაპიტალდაბანდებაების განხორციელება, თუმცა, ამავე დროს, სამსახური მაქსიმალურად უწყობს ხელს კომპანიების მომგებიანობასა და ზოგადად სადაზღვევო ბაზრის განვითარებას.

ბოლო წლების განმავლობაში საზედამხედველო კაპიტალის ზედმეტობა გადახდისუნარიანობის მაჩვენებელზე მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებულია, რაც მეტყველებს ბაზრის ფინანსური სტაბილურობის გაუმჯობესებაზე.

2020 წლის ბოლოსათვის ზედმეტობამ 90%-ს მიაღწია, რაც ბევრად უკეთესი შედეგია იმ ვითარებასთან შედარებით, რომელიც იყო ახალი მოთხოვნების დანერგვისას.

საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნების დანერგვის მომენტიდან (2016 წლიდან) დღემდე მნიშვნელოვნად შემცირებულია დისკონტირებული აქტივების წილი კომპანიების ჯამური აქტივების მოცულობაში.

სადაზღვევო ბროკერები

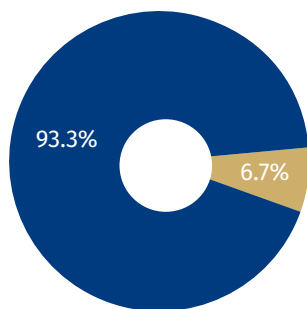
2020 წლის ბოლოს საქართველოს სადაზღვევო ბაზარზე არსებული 15 სადაზღვევო ბროკერიდან ნახევარი არ გამოირჩეოდა მნიშვნელოვანი მოცულობის აქტიურობით.

სადაზღვევო ბროკერებს საშუაშალო საქმიანობის განხორციელების უფლება აქვთ ერთდროულად როგორც დაზღვევის, ისე გადაზღვევის მიმართულებით, თუმცა სამსახურის ხელთ არსებული სტატისტიკური მონაცემებიდან

ნათლად ჩანს, რომ მათი საქმიანობის უფრო მეტი წილი მოდის გადაზღვევის სფეროში საშუაშალო საქმიანობაზე, ვიდრე დაზღვევის სფეროში საშუაშალო საქმიანობაზე.

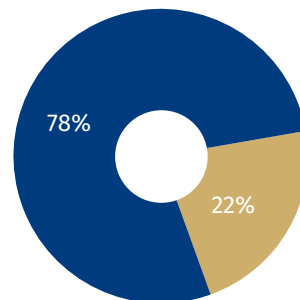
ასევე, უნდა აღინიშნოს, რომ ბროკერების საქმიანობა სადაზღვევო ბიზნესის საკმაოდ მნიშვნელოვან ნაწილს წარმოადგენს. იგი არის მნიშვნელოვანი რისკის მატარებელი მომხმარებელთა კუთვნილი თანხების და რისკების განთავსების ხარისხის მიმართულებით. სწორედ ამის გათვალისწინებით, განხორციელდა დაზღვევის შუამავლების მარეგულირებელი საზედამხედველო ჩარჩოს გაძლიერება, რაც მომავალში უფრო მეტად უზრუნველყოფს საქმიანობის მაღალ ხარისხს, პროფესიონალიზმსა და საიმედოობას.

ბროკერების მონაწილეობა სადაზღვევო ოპერაციებში

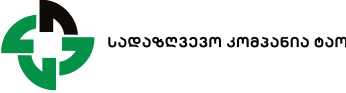

■ ბროკერების მონაწილეობა

ბროკერების მონაწილეობა გადაზღვევის ოპერაციებში

■ ბროკერების მონაწილეობა

 WWW.ALDAGI.GE	 სადაზღვევო კომპანია WWW.ALPHA.GE
 WWW.ARD.I.GE	 WWW.BENEFITS.GE
 WWW.GREENIG.GE	 WWW.EUROINS.GE
 WWW.TBCINSURANCE.GE	 WWW.IMEDIL.GE
 ვენის სადაზღვევო ჯგუფი WWW.IRAO.GE	 WWW.NVI.GE
 WWW.PRIMEINSURANCE.GE	 WWW.IPSP.GE
 WWW.IGG.GE	 WWW.TAOINSURANCE.GE
 WWW.UNISON.GE	 სს “დაზღვევის კომპანია ქართუ” INSURANCE COMPANY CARTU JSC WWW.CARTUINSURANCE.GE
 ვენის სადაზღვევო ჯგუფი WWW.GPIH.GE	 WWW.HI.GE

